

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INS. A. Biblioteca „Universității”
Un șir garmot. și
publicări repetate după
:: :: invoială. :: ::

Unitatea

REDACTOR RESPONSABIL:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL:
Pe un an 180 Lei
Pe 6 luni 90 Lei
Pentru străinătate. 360 Lei
Numărul 350 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Păstorii..

de Prof. AUGUSTIN POPA.

Plinirea vremii a sosit. O clipă încă... și dorul chinuitor al veacurilor e realitate dulce. Dumnezeu însuși a venit pe pământ.

Nu este Dumnezeu întunecat la față, cu privirea încrunțată, din legea lui Moise. Nu a venit între tunete și fulgere. Nu stă pe tron de foc, în lumină neapropiată. Nu-i încunjurat de legionari temuți și cărturari vestiți. Nu. Dumnezeu nostru are fața gingașă de copil plâpând. În ochisorii-i de inger zimbește căldura veșniciei. Peșteră e leagănul lui și o fecioară blândă îl alintă.

Indrăzniți deci cu toții, fii oropsiți ai lui Adam! Priviți pe Dumnezeu în față și nu veți muri. Acela despre care au vorbit prorocii; acela după care ați suspinat mii de ani: „rouați ceriuri...”, a venit pe pământ. Hristos se naște, măriți-l... întimpinați-l!

Dar vai, în larga lume nu se mișcă nimeni. Nimeni nu aleargă să-l vadă. E noapte neagră și e ger afară; întunec și îngheț în inimi. Invălită în groază și neputință, omenirea doarme. — Doarme, în toga orgoliului și desfrâului, Roma Cezarilor zeificați. Atena artelor și filosofia stă buimăcită de atâta înțelepciune deșartă și sofistărie stearpă. Pe pământul Daciei doar Mureșul și Oltul își șoptesc taina străină; oamenii își înecă'n beție groaza de Zamolxe cumplitul. Ierusalimul însuși, cetatea prorocilor și a marilor rabini, stă încremenit în rituri seci și, traficând idealurile sfinte, visează un Mesia răzbunător, scaldat în sângele neamurilor. Un zimbet de copil, fie și dumnezeesc, nu-l mișcă. — S'a născut Mesia și lumea doarme, în noapte adâncă!

Doar un foc s'aprinde'n zare, la turnul de veghe. Sunt „păstori... priveghind și păzind străjile nopții, împrejurul turmei lor” (Lc. 2, 8). În frig și în noapte ei stau la datorie! Ochii lor nu se închid și gândul lor nu doarme. Păzindu-și avutul de hoți și de fiare, în liniștea adâncă mintea le dăpână povești apuse... Pe aici a petrecut, în urma turmelor, și David al lui Iesse. Văile acestea au răsunit sub vraja harfei lui și aici s'au înălțat spre ceriuri psalmii cei dintâi. Aici trebuie să se nască și Mesia, regele păstorilor... În ochii lor pierduți în nemărginire, se ivește o lacrimă de dor și de nădejde: „Rouați, ceriuri...!”

În aceeaș clipă „ingerul Domnului a stătut lângă dâșii și mărirea Domnului a strălucit împrejurul lor... Iată vestesc vouă bucurie mare...” Coruri de ingeri au umplut văzduhul: „Mărire lui Dumnezeu întru cele de sus!” — În clipa următoare, iată-i pe păstori alergând cu de grabă spre peștera sfântă. Ei cei dintâi dintre pământeni văd fața Dumnezeului întrupat; ei cei dintâi vestesc și altora taina minunată.

O, de trei ori fericiți păstori, cari în nopți cu ceață vă păziți turmele și meditați tainele ceriului! Cel dintâiu zimbet al lui Mesia al vostru este; pe voi cade binecuvântarea lui cea mai scumpă!

* * *

Privirea copilului din Betleem a alungat stafiile păgâne din „Dacia felix”. Dar curând văl cernit a acoperit fața neamului noul născut. Noaptea și durerea s'au lăsat, grele și reci, pe văile Carpaților. Sufletul neamului nostru se sbătea și se stingea, în tăcerea nopții.

Dar iată, în ceață s'aprind întâiele focuri de veghe. Istoria scrisă de prieteni și dușmani, le însemnează cu roșu în paginile ei: anul 1700, Sunt păstori luminați de slava Betleemului, preoți veniți din Roma eternă, cari le străjuesc. Insuși sufletul lor aprins arde în întunec. Ca făclii aprinse aleargă în noapte și, pe unde trec, trezesc și aprind sufletele. Săraci și necăjiți, cu o mână pe Ceață și cu alta pe plug, se mistuie până la sfârșit și își cheltuiesc zimbet ultima fărâmbă de suflet. Dumnezeu și neamul sunt două taine mari ascunse în cărțile lor bătrâne, două idealuri, cari în sufletul lor se contopeau într'o singură comoară. Ei vreau să dea lui Dumnezeu suflete românești!

Și pe zi ce trece, întunecul se distramă. Fiori de viață nouă clocote în inimi. Nădejdi și aspirații mari încolțesc. „Visul nostru de aur” se înfiripă. După sbucium de veacuri se împărășie și norii din urmă, lumină și strălucire mare învăluie munți și văi... dela Nistru până la Tisa!

O, cât de mândri trebuie să fiți voi de această zi, smeriți străjeri ai sfintelor focuri de pază! Voi cucernici păstori cu fața arsă de necaz și suptă de dureri, cari v'ați împărțit sufletul în mii și mii, ca să treziți viață nouă în trupuri amorțite. Cât de fericiți trebuie să fiți! Ați biruit!

Acum, răsplata. Care vă e răsplata? — Vă vine greu, vă e rușine să o spuneți, s'o mai știe și alții!

Că trăești în mizerie, luptând din greu pentru un brוש de pâine, când alții se lăfăie în bunătăți la cari nu au muncit, nu o poți striga în larg. Ești doar apostol al idealismului. Mai bine rabzi. Mâini blestemate cearcă să distrugă altarele străbune, să stingă focul lângă care ai păzit sufletul neamului. Și te doare, că mâna păgână e mână de frate. Dar când sfârșarii de credințe și maniaci îmbătrâniți în ură au nerușinarea să te treacă în tabăra străinilor, când arhieriei tăi sunt huiduiți în Senatul țării românești ca cei din urmă trădători, când trebuie să-ți dovedești românismul în fața acelora, pe cari tu i-ai învățat românește, nu, atunci nu mai poți înăbuși un strigăt de revoltă.

Cum? Se poate uita într'o clipă o muncă de veacuri? Pentru un ropot de aplauze comandate, poate cineva, împotriva conștiinței sale pune pecete de ocară pe fruntea bisericii noastre, care în două sute de ani nu găsește nimic, de ce ar trebui să roșească? Cumplită ironie a sorții și mare decădere! Dar ce se va alege de acest neam, care așa își cinstește părinții? „Ierusalime, Ierusalime, care ucizi pe proroci...”

* * *

Totuși tu preot român, unit cu Roma eternă, rămâi neclintit la postul tău de veghe. Răutatea zilei este o dovadă, că noaptea încă nu a trecut, mântuirea încă nu e deplină. Un văl de ceață mai acopere încă sufletului neamului. Ține deci aprins focul sacru și stai priveghind lângă turma ta. Dacă în frig și în noapte, în necaz și durere, privind spre înălțimi vei sta la datorie cu încredere nezdruncinată, mântuirea va veni — căci trebuie să vină — deplină. Ea este, poate, chiar mai aproape de cum o crezi!

Copilul plâpând din ieslea Betleemului s'a dovedit rege al puterilor. Peste ruinele Ierusalimului ucigaș, peste hotarele Romei trufașe, peste înțelepciunea Atenei mândre, se întinde biruitoare împărăția Lui. Pe locuri pustii a vrăjit cultură, iar în locul orgiilor păgâne ne-a dat dangătul clopotelor de Crăciun. Zimbetul lui cald a topit îngheț de veacuri și răspândește pace necuprinsă.

El va veni și la noi și ne va mântui. Bucuria va fi mare, răsplata nespūsă. Dar nu uita: El trebuie să te găsească, ori în ce vreme, la locul de pază, veghind, cu părinteasca grijă, împrejurul turmei tale iubite!

Un cuvânt de încurajare. Ieșirile violente ale d-lui ministru V. Goldiș împotriva bisericii noastre — prin cari a cercat să justifice în ședința dela 16 Decembrie c. a Senatului, mentalitatea sa filoortodoxă — și atitudinea ostilă a majorității Senatului față de arhieriei noastre, cărora li-s'a strigat să stea jos, au provocat un resens destul de vădit chiar și în anumite cercuri ale guvernului. Ca o dovadă a acestuia reținem din ziarul „Politica” — un ziar favorabil guvernului — șirele publicate sub titlul „Ostilitate deplasată” — în numărul său dela 20 Decembrie c.

Iată ce spune acest ziar în legătură cu cele întâmplare în Senat:

„Cu prilejul discuției în Senat a măsurilor luate de d. Goldiș, ministrul cultelor, referitor la eparhii și salarizarea preoților, s'a observat o accentuată ostilitate din partea unor domni senatori împotriva reprezentanților bisericii unite.

„S'a mers până acolo, încât episcopii reprezentanți ai bisericii unite au fost împiedecați de a vorbi. Li-s'a strigat, nu numai foarte puțin reverențios, ci și foarte puțin românesc, când s'au ridicat, cum se și cădea, să aperse cauza bisericii pe care o reprezintă: Jos!

„E o ostilitate, dureroasă pentru cei împotriva cărora e îndreptată, într'un nimic meritată, care nu poate avea decât urmări păgubitoare pentru unirea sufletească a românismului. Nu trebuie să uităm, că și biserica unită este o biserică *națională*, iar credincioșii acestui cult, români tot atât de autentici și buni ca și d-nii senatori, cari au avut o atitudine nu tocmai parlamentară, și întru nimic justificată, față de înalții reprezentanți ai acestei biserici. Unii domnii senatori au mers până acolo, încât au tratat pe uniți drept minoritari: există Români minoritari în propria lor țară?

„Confuzia aceasta nu poate avea decât o singură scuză: necunoașterea stărilor de lucruri din Ardeal.

„Nu trebuie să uităm, că biserica unită a adus mari servicii cauzei naționale în Ardeal. Istoria nu se uită: se învață și în școală; nu ar strica să se învețe și în Senat. Trebuie să fim seama că asemeni atitudini au repercusiuni, nu numai în sufletul jicnit al înalților prelați, ci și în sufletul credincioșilor, cari alcătuiesc o bună parte a populației românești din Ardeal.

„In specie, nu trebuie să uităm, că episcopul Hossu, cel căruia i-s'a strigat jos, când a voit să apere cauza bisericeii pe care o înfățișează în Senat, este acela, care a adus actul unirei Ardealului cu patria mamă la București.

„Atunci pentru ce nu numai atâta nedreptate, ci și atâta ingratitude?“ —

In mijlocul patimilor scormonite cu atâta reacredință din partea d-lui ministru al cultelor, tot se mai găesc deci oameni, cari cred că biserica noastră are totuși și ea un drept la viață.

Este pentru noi o sfântă încurajare!

Un aviz al „Astrei“. Comitetul central al „Astrei“ din Sibiu, mai având de distribuit gratuit un anumit număr de abecedare pentru analfabeți adulți, dd. învățați și preoți, cari s'au hotărât să țină cursuri pe seama acestora, sunt invitați să se adreseze acestui comitet (Sibiu, str. Șaguna 6), pentruca să fie împărțiți, după posibilitate, cu cărțile de lipsă.

Cuvinte arhieresti.

— Din pastoralele de Crăciun ale Preasfințiților arhieriei. —

Indemnurile I. P. S. S. mitropolitului Vasile.

... Când Fiul lui Dumnezeu se pogoară pe pământ, și își ia trup și fire omenească, partea omenească alui Isus câștigă foarte multe și mari daruri... Multe și prețioase daruri, cari firii omenești îi luminează mintea și întăresc voința, ca să facă totdeauna pe placul lui Dumnezeu, temându-se să nu-l supere nici cu cea mai mică gresală.

Până acolo merge ascultarea lui Isus de poruncile Tatălui ceresc, încât le împlinește și pe acelea, cari pe El nu puteau să-L oblige. Porunca tăierii împrejur s'a dat în legătură cu păcatul original; Isus nu are acest păcat, și totuși se supune poruncii (Luca 2, 21). Botezul lui Ioan era „spre iertarea păcatelor“ (Marcu 1, 4), de cari Isus n'a avut, și totuși S'a dus la Ioan de s'a botezat (Marcu 1, 9). Da, căci spune, ca să știe toată lumea: „Să nu gândiți, că am venit să stric legea...; n'am venit să o stric, ci să o plinesc“ (Mateiu 5, 17).

Și o împlinia nu de silă, ci cu multă bucurie, încât la fântâna lui Iacob a spus apostolilor săi: „Măncarea mea este să fac voia Celuice m'a trimis, să săvârșesc lucrul Lui“ (Ioan 4, 34). Ce program frumos pentru slujitorii lui Dumnezeu! Când mulți se îmbogățesc pe căi ascunse și neiertate; când atâta lume caută să abată pe preoți dela calea lor cea adevărată, trăindu-i în murdăria patimilor politice; iar alții vreau să-i amestece în afaceri economice cu totul străine de preocupările dulcelui nostru Mântuitor: Isus, care nicicând n'a căutat astfel de legături, deși trecuse de abinelea vremea mâncării, și El n'a fost gustat nimic, nu altora, ci prietinelor Săi celor mai buni, cărora avea să le încredințeze biserica Sa, le spune: „Măncarea mea, ceea ce mă întărește și-mi dă puteri ca să-mi fac slujba de

mântuitor, singura mea mâncare, e numai împlinirea voinței lui Dumnezeu. Acesta este singurul meu rost în lume: „M'am pogorât din ceriu nu ca să fac voia mea, ci voia Celuice m'a trimis“ (Ioan 6, 38).

Și voia Provedinței dumnezeiești Il duc pe o cale foarte îngustă (Mateiu 7, 14). De abia S'a născut, și Irod caută să-L omoare, încât tatăl Lui îngrijitor trebuie să fugă cu Pruncul noaptea în altă țară (Mateiu 2, 13). „Vulpile au vizuini (unde numai ele și puilor se odihnesc), și paserile cerului (au) cuiburi iară Fiul omului (cum se numia Domnul) nu are (nici atâta loc) unde să-si plece capul“ (Mateiu 8, 21). Pentruca împlinește voia lui Dumnezeu, are o mulțime de neplăceri, căci dușmanii lui Il pândiau (Marcu 3, 2) de câte ori făcea vre-un bine, și le era necaz pe El pentru orice bine, ce-l făcea. Ba l-au scos vorba: „Acesta nu scoate dracii, fără numai cu Belzebul, domnul dracilor“ (Mateiu 12, 24). Și când au văzut, că poporul Il urmează pe Domnul cu miile, încât au voit să-L facă împărat cu deasila (Ioan 6, 15), s'au hotărât să-Lucidă (Ioan 11, 53)...

Căutând să facă numai pe placul lui Dumnezeu, din partea oamenilor, cari lucrau contra voinței lui Dumnezeu, a avut să îndure foarte multe. Dar răuvoitorii Lui nu L-au putut despoia de darurile sufletești. Iar după ce și-a împlinit lucrul pe pământ, și s'a înălțat la ceriu, nu numai ca Fiului lui Dumnezeu, ci și ca omului, l-a dat Tatăl lui Isus cea mai mare cinste și fericire, zicându-i: „Sezi de-a dreapta mea, până când voi pune pe vrășmașii tăi așternut picioarelor tale“ (Psalm 109, 1. 2)

De aceea Venerați Frați, când Domnul Isus „cale umblată la ceriu ne pune (Troparul 1 dela Utrenie), *dacă noi vom avea în lume parte de aceeaș soartă, ca și învățătorul nostru, să nu ne temem. Să luăm pildă de*

Foița „Unirii“

Magii.*)

Câteva zile după nașterea copilului, la porțile răsăritene ale Ierusalimului se iviră trei drumeți streini, înaintând încet în pasul leneș și cumpănit al cămilelor. Era 'n amurg. Soarele plecat spre asfințit își trimitea ultimul mănunchiu de raze, cari se reflectau în tremur pe podoabele șelelor aurite.

Intrați în cetate, drumeții se îndreptară nepăsători spre palatul regelui Irod, far' a lua în seamă gloata curioșilor cari îi urmau de aproape.

— Ah, ce cămile minunate și ce de podoabe! Ia'n privește Saul!... — spuse extaziat un copil iudeu, ghiontindu-și tovarășul plin de pistrui.

— Adevărat! și ce clopoțele frumoase, sunt de argint și cât de frumos sună... Iuda, auzi?... —

— Da, sună nespuse de dulce. Cât n'aș da să am și eu așa un clopoțel!... dar cine sunt oare? tu ce crezi Saul?

— Eu nu știu, dar cred că sunt regi!

*) Ca o vrednică continuare a bucăților date în numerii de Crăciun ai ultimilor 2 ani, reținem și aceasta schiță din cartea I a romanului religios pe care autorul a început să-l publice sub titlul „Durere și bucurie“, și de care ne ocupăm și la alt loc al acestui număr. N. R.

— Socot la fel! — Și copiii rămaseră tăcuți, cu ochii ațintiți spre streini.

Ajunși în dreptul palatului regesc, cămilele se opriră ingenunchind încet. Drumeții pășiră atunci pe găturile animalelor blânde și 'n clipa următoare picioarele lor atinseră lespezile de piatră.

Soldatul de pază îi privi un restimp mirat, apoi strigă:

— Salustiu!

Peste puțin, sub boltitura uriașă a porții se ivi silueta unui ofițer. Acesta își purtă de câtevaori privirea peste streini și întrebă:

— Pe cine căutați?

— Pace ție prietene! — răspunse domol unul dintre drumeți, inclinându-și fruntea ușor. — Suntem streini veniți de departe și dorim să ne înfățișăm regelui Irod.

— Acum? la oră atât de târzie? și ce vreți cu regele?

— Vrem să ne spună nouă, unde este cel ce s'a născut acum, noul împărat al Iudeilor!

— Noul împărat al Iudeilor?! — făcu ofițerul mirat. — Eu nu știu alt împărat, decât pe Irod!

— Se poate, dar noi am văzut steaua lui la Răsărit și am venit să-l căutăm și să ne închinăm lui!

Ofițerul rămase gânditor. Să-i refuze?... nu putea! Streinii erau prea impunători. Ținuta lor demnă și vesmântul bogat îi dau să înțeleagă că sunt din neam ales. Acest drumeț, cu

înfățișare atât de atrăgătoare, îi vorbește despre un nou împărat!

Oricum, ar fi bine să-l întrebe pe Irod. El poate știe ceva... Mai ezită o clipă, apoi răspunse:

— Așteptați puțin și veți primi răspunsul regelui.

Ofițerul plecă. Drumeții rămași în așteptare scoaseră dela oblâncul șelelor trăistile cu nutreț și le atârnară de gâtul cămilelor. Și în timp ce cămilele ronțăiau mulțumite, ei să întoarseră spre Răsărit, murmurând încet o rugăciune.

Peste puțin, ofițerul se reîntoarse și apropiindu-se de drumeți le zise:

— Veniți cu mine, regele vă așteaptă! Iar tu Catulus — continuă ofițerul, adresându-se unui soldat — grijește de cămile.

Trecuți prin foisorul larg, drumeții conduși de ofițer, urcară câteva trepte, și în curând se pomeniră într'o cameră vastă, mobilată cu lux oriental.

Intre stâlpii de marmoră, pe cari se sprijinea boltitura, atârneau câteva candelabre uriașe de aur, cari răspândeau în jur o lumină somptuoasă.

Orbiți de lumina neașteptată, drumeții clipiră des, apoi priviră în jur. În față era așezat tronul regal, tixit de podoabe și de ambele părți ale tronului, statuetele zeilor Jupiter și Marte, cu altarele de jertfă.

— Așteptați aici — le șopti ofițerul, dar abia mântui vorba, când perdelele dela

curaj dela cei trei tineri aruncați în cuptorul cel cu foc, cari „în buna credință fiind crescuți, păgâneasca poruncă nebăgându-o în seamă, de groaza focului nu s'au spăimântat“ (Canonul I Cântarea 7 Tropar 1 dela Utrenie). Și dacă **pentru credința noastră** vom avea să suferim hule și nedreptăți, să ne aducem aminte de stihira I dela vecernia mai multor mucenici: Temeiul bisericii sunt mucenicii. Nu grația lui Irod, nici bunăvoința cărturarilor și a fariseilor au dat putere de viață bisericii; ci credința adevărată și darul de sus, cum se spune în aceeași stihiră despre biserică: „Prin credință înflorește“.

Iar voi, fiii mei sufletești, năzuți-vă să cunoașteți cât mai bine viața și învățătura Mântuitorului, căci singur el poate să fie bucurie la tot poporul (Luca 2, 10)... În toate lucrările voastre ascultați de porunca sfântului Pavel: „Ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre mărirea lui Dumnezeu le faceți“ (I Corinteni 10, 31). Și dacă ispitorul ar căuta să vă facă să lucrați în contra acestei porunci, ca să vă vîndeți credința, ca și Iuda, pentru câstiguri din lumea aceasta, ori să faceți alte lucruri în contra voinței lui Dumnezeu, vină-vă în minte vorbele Mântuitorului: „Ce va folosi omului, de ar dobândi lumea toată, iară sufletul său își va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?“ (Mateiu 16, 26). Voi, cari în toată ziua vă rugați lui Dumnezeu, ca toată lumea să-i facă pe voie, mai ales, când sunteți ispitiți, fie în contra credinței, fie în contra buneii purtări, faceți numai voia lui Dumnezeu, zicând din tot sufletul: „Fie voia ta!“ (Mateia 6, 10).

II

Din pastorala Preasfințitului Iuliu al Gherlei.

În Betleemul Iudeii s'a deschis isvorul darului rescumpărării și al mântuirii. Acolo a strălucit lumina adevărului. Lumina cunoștinței lui Dumnezeu, lumina vieții de veci. „Aceasta este viața de veci, ca să Te cunoască pe Tine singur Dumnezeu adevărat și pe care l-ai trimis, pe Isus Hristos“ (Io. 17, 3)...

„Că așa a iubit Dumnezeu lumea, cât pe Fiul său unul născut l-a dat, ca tot cel ce crede într'ansul să nu piară, ci să aibă viața de veci“.

Credință ni-se cere pentruca să avem viață. Credință întru cel trimis în lume: Mântuitor și Răscumpărător.

Întru lumina credinței să-l cunoaștem și să-l primim. „Căci toți cei ce l-au primit pe el, le-a dat lor putere să fie fiii lui Dumnezeu, celor ce cred întru numele lui“ (Io. 1, 12).

Iată marele dar al mântuirii: Credința.

Cu credință să plecăm genunchii sufletului în fața ieslei din Vitteem și să ne închinăm celui născut pentru noi și pentru a noastră mântuire.

Cu credință să deschidem larg inimile noastre și din plinirea darului să luăm din belșug. Prin acest dar să ne întărim sufletele, să ne înviorăm ființa noastră întreagă. Să primim întru noi Cuvântul Domnului, renăscut în sufletele noastre.

Cuvântul Domnului este milă și iertare, dragoste și pace. Evanghelia vestită de ingeri: Bucurie pentruca s'a născut Mântuitor. „Mărire întru cele de sus și pe pământ pace între oamenii de bunăvoință“. Această evanghelie să renască în sufletele noastre. Cuvântul lui Dumnezeu să ia trup și să sălășluiască întru noi luminând și însuflețind toate gândurile, toate cuvintele și toate faptele vieții noastre. Putere de viață nouă să se pogoare în cele din lăuntru ale noastre, să străbată sufletul și trupul nostru: Puterea fiilor lui Dumnezeu și ai împărăției sale sfinte.

Renăscuți sufletește să ne ridicăm genunchii de lângă ieslea din Betleem, pentru a urma cu vrednicie creștinească cărarea ce ne este croită să o bătătorim pe pământ. Să dăm mărirea lui Dumnezeu, plinind poruncile lui sfinte, ferindu-ne de rău și făcând binele. Să fim cu bunăvoință față de toți. Pacea lui Dumnezeu să sălășluiască întru noi.

Când cu atâta drag am fost în mijlocul vostru, acesta a fost cuvântul ce vi-l-am îndreptat vouă: **Pășiți credința curată și ne-**

prihănită în suflete și vă iubiți unii pe alții.

Azi, dupăce, cu ajutorul preabunului Dumnezeu, v'am văzut pe toți acasă, mă simt fericit în mijlocul vostru cu acelaș cuvânt, ce cu aceeaș dragoste, vi-l trimit vouă.

În suflet re trăiesc toate zilele fericite pe-trecute împreună, în sfântă îmbrătoșare, și n-cărcat de negrăite măgari, avându-Vă de față înaintea ochilor sufletului meu. Vă rog și Vă îndemn: **Rămâneți statornici în credință.** Așezați, cu grijă, credința în sufletele pruncilor voștri, pe cari Pruncul Isus să vi-i binecuvinteze. Învățați-i să dea mărirea lui Dumnezeu cu fapte bune. Învățați-i să iubească pe Dumnezeu și să cunoască de frați pe toți oamenii. Sufletul lor să fie strein de veninul ucigător al urei. Creșteți-i întru frica lui Dumnezeu și întru dragoste creștinească, pentruca, să se renască la nouă viață poporul lui Dumnezeu.

Domnul a venit ca să înstăpânească împărăția lui Dumnezeu aici pe pământ. Împărăția binelui și a dragostei. A venit să împrăstie întunerecul urei și al vrăjmașiei. A venit să împace sufletele. S'a făcut împăcarea noastră.

Să trăim în pace și dragoste și Dumnezeu păcii și al dragostei va fi cu noi...

III

Pastorala Lugojuului ni-L prezintă pe Isus în lumina profețiilor Legii vechi.

...Să desfacem deci, Iubiți Fii, salba de prorocii, ce strălucesc ca tot atâtea pietrii scumpe în cartea de aur a Scripturii, pentru a ne lăsa fermecați de strălucirea lor.

Cea dintâie prorocie, ieșită chiar din gura Celui preainalt și spusă în auzul protopărinților noștri, este aceasta: „Dușmănie voi pune între tine și femeie, între semanța ta și semanța ei: aceasta îți va zdrobi capul și tu îi vei răni călcăiul“ (Fac. 3, 15). Deci în formă destul de lămurită ni-se vorbește despre cineva, care va să vină să zdrobească împărăția diavolului. Gândul se scoboară la un Domn puternic, care în asemănarea arhanghelului Mihail îl răstoarnă pe diavolul din scaunul său

spatele tronului se desfăcură și înaintea lor apăru regele Irod.

Drumeții înaintară câțiva pași spre tron, apoi se prosternură.

— Fii salutat, o rege!

— Fiți bine veniți! dar rogu-vă apropiați-vă și talmăciți-mi pricina venirii voastre în Ierusalim. După înfățișare vă socotesc a fi drumeți din țări îndepărtate și nu pot să mă mir îndeajuns de prezența voastră.

— Suntem cum spui, o rege! drumeți din țări îndepărtate, iar pricina venirii noastre la tine, e, că dorim să ne spui nouă, unde este cel ce s'a născut acum, noul împărat al Iudeilor?!

— Ha! noul împărat al Iudeilor?! — spuse Irod încrețându-și fruntea. — Eu nu știu alt împărat, decât pe August Caesarul! Iar rege sunt eu!

— Împăratul, despre care vorbesc s'a născut acum de curând și noi credeam că tu, o rege!, vei ști să ne spui nouă unde să-l căutăm!

— Nu știu! dar tu cine ești moșnege și de unde știi că s'a născut? Răspunde!

Streinul își netezi cu degetele tremurătoare barba căruntă, apoi oftă și zise:

— Eu sunt Melchior dela fluviul Ganges. Țara mea e departe, o rege, iar faptul că am pornit la drum atât de lung, a fost voința ființei creatoare care mi-a zis: Bucură-te Melchior, căci ție îți este dat să-l vezi pe Mesia și să-i fii mărturie lui!

Acelaș glas divin mi-a spus, o rege! că

pornind la drum voi întâlni alți doi bărbați, cari vin din alte colțuri ale lumii, cu aceeași menire. Atunci eu fără preget am pornit la drum și am venit mereu pe urma unei stele luminoase. În drumul meu am întâlnit cei doi bărbați — cari aveau aceeaș menire — și iată-i, o rege! ei îmi sunt mărturie!

Streinii înclinară din cap tăcuți.

Irod să întoarse spre ceilalți doi și-i întrebă:

— Dar voi cine sunteți? și cum ați ajuns aici?... răspunde tu!

— Eu sunt Gaspar Thesalianul; și am pornit la drum mânat de acelaș glas divin. Călăuzit de steaua luminoasă, am întâlnit pe ceilalți doi ș'acum iată-ne înainte-ți, mărite rege!

— Și tu?

— Eu, egipteanul Balthasar! Aceștia doi ți-au spus ce întâmplare i-a adus la tine; ș'acelaș lucru — dacă vrei — pot să ți-l spun și eu!

Irod se tulbură. Ii privi pe drumeți cu ochi scrutători și după o clipă de gândire continuă:

— Tu Melchior spuneai, că nou născutul este împărat al Iudeilor!

— Așa am spus, o rege! căci noi așa îl știm ș'asa trebuie să fie!

— Nu dubitez în celea spuse de voi, și cuvintele voastre mă neliniștesc. Nu pentru altceva, dar aș dori să vă fiu de ajutor întru aflarea noului născut. Dar cum! O, zei! Știu că Iudeii îl așteaptă de multă vreme pe Mesia.

Poate acesta va fi cel nou născut... Și dacă Mesia este împărat al Iudeilor, ei vor ști desigur unde trebuie să se nască. Da, da!, nu încape nici o îndoială, ei știu, trebuie să știe!

Irod inepu să se preumbe agitat. Și'n timp ce în colțul buzelor i-se ivi un zimbet fugar, strigă:

— Pompeius!

Centurionul apăru. Iși ridică mâna în sus și rămase stând. Irod continuă:

— Ia-ți de grab soldați și mergi la arhieriei. Să vie cărturarii. Eu îi aștept, acum în ceas de noapte. Spune-le, Pompeius, că asta e porunca regelui! Iar voi prieteni ședeți. Ei vor veni curând și vom vedea ce ne vor spune.

Centurionul plecă. În curând pe lespezile de piatră din fața palatului răsunară pașii grei ai soldaților romani, cari mergeau să împlinească porunca regelui.

Irod rămase cufundat în gânduri. Din când în când, își ducea mâna la frunte și începea să se preumbe iarăși nerăbdător.

Intr'un târziu se întoarse spre drumeți și zise:

— Voi fiecare amintiți de câte-o stea, care v'a călăuzit. Spuneți-mi mie, ce s'a făcut această stea miraculoasă?

Bătrânul Melchior își ridică spre Irod privirea ochilor limpezi și răspunde:

— Călăuziți de steaua luminoasă am ajuns hotarele Iudeii. Sosiți aici, steaua s'a ascuns. Noi știam, că Ierusalimul este cetate împărătească și nădăjduiam că vom afla copilul aici. Ș'apoi credeam, că tu rege al Iudeilor fiind,

de stăpânire asupra lumii, și în mod firesc naște în sufletul nostru simțământ de respect și admirație.

Cetind viețile sfinților patriarhi Avraam, Isac și Iacob, aflăm că Dumnezeu fâgăduiește acestor sfinți Părinți, că în ei și seminția lor binecuvânta-se-vor toate neamurile sau semințiile pământului. Mesia așadar, semanța aleasă a acestor venerabili patriarhi, va revărsa binecuvântarea lui Dumnezeu asupra tuturor neamurilor pământului; prin dânsul fi-va — adăugăm noi — un nou Rai pe pământ, înfăptui-se-va înnoirea dragostei dintre cer și pământ, și Dumnezeu da-va sărutarea păcii neamului omenesc. Prorocia aceasta o repetă Iacob patriarhul în preajma morții sale, când îi spune lui Iuda, că asupra lui s'au oprit cu milostivire ochii Domnului, făcându-i familia mărită în fața lumii, căci: „Nu va lipsi Domn din Iuda și povățuitor din coapsele lui, până vor veni cele gătite lui și acela va fi așteptarea neamurilor“ (Fac. 49, 10).

Cu cât scoborim pe scara veacurilor în-spre noi, cei de astăzi, cu atât și prorociile despre Mesia devin mai lămurite și mai sărbătorești. „Și va ieși toiag din rădăcina lui Iesse și floare din rădăcina lui se va înălța și va odihni peste dânsul duhul lui Dumnezeu, duhul înțelepciunii și al înțelegerii, duhul sfatului și al puterii, duhul cunoștinței și al bune credințe, duhul temerii de Dumnezeu îl va umplea pe dânsul“. Și mai departe: „Și va fi cu dreptate încins mijlocul lui și cu adevăr învelite coastele lui“ (Is. 11, 1—3. 5). „Iată vin zile, zice Domnul, și voi ridica lui David odraslă dreaptă și va împărăți împărat, și va înțelege și va face judecată și dreptate pe pământ. În zilele lui se va mântui Iuda și Israil va locui cu nădejde, și acesta este numele lui, cu care îl va chema pe el: Domnul, Dreptatea noastră“ (Ier. 23, 5—6). Ce respect și admirație trebuie să ne inspire această așteptare a tuturor neamurilor, acest trimis al cerului, peste care coboară toate darurile cerului, care trebuie să instăpânească pretutindeni împărăția dreptății și a adevărului, ba este însași drep-

tatea noastră! Nu Vi-se pare, Iubiți Fii, că în această odraslă a lui David, în această floare din rădăcina lui Iesse, trebuie să reinvie veacurile de aur ale lumii, despre care vorbesc poezii?

Și unde are să se nască această minune, această vedenie cerească, ca nimeni să nu se poată îndoi în fața ei? Ne-o spune prorocul Michea (5, 2), când scrie așa de lămurit: „Și tu Betleeme, Efrata mic ești a fi întru miile Iudeei, că dintru tine va ieși mie, ca să fie povățuitor lui Israil și ieșirile lui din început, din zilele veacului“. Ce idee măreață se naște în mintea fiecăruia despre acest povățuitor al lui Israil, născut în Betleem, despre care se spune, totuși, că ieșirile lui sunt din început, din zilele veacului. Ne copleșește nemărginirea și veșnicia lui Dumnezeu, cari, iată, întrupate sunt în acest om extraordinar, ce se naște în fericitul sat Betleem, devenit astfel cel mai însemnat loc al lumii.

Acestui Dumnezeu — căci ne-o spune că-i Dumnezeu, cum ați văzut, prorocul Michea, și ne-o spusese nu mai puțin lămurit Isaia și Ieremia — i-se cuvine de sigur, dacă vrea să se nască om din muiere, i-se cuvine, zic, o naștere cu totul altfel ca la ceilalți muritori de rând. Și într'adevăr, prorocul Isaia ne spune (7, 13—4), că are să se nască în mod minunat fără semanță bărbătească, dintr'o vergură fecioară. „Pentru aceasta însuși Domnul va da vouă semn: Iată fecioara în pânțece va lua și va naște fiu, și vei chema numele lui Emanuil, Dumnezeu cu noi“. Această arătare a lui Dumnezeu între oameni are să umple casa Domnului, templul din Ierusalim, precum era și firesc, cu o mărire neasemuită, cu mult mai mare decât fusese mărirea templului lui Solomon. „Că acestea, zice Domnul, atotțuitorul. Încă odată eu voi clăti cerul și pământul, marea și uscatul. Și voi clăti toate neamurile... și voi umplea casa aceasta de mărire, zice Domnul atotțuitorul... că mărirea cea de pe urmă a casei acesteia mai mare va fi ca cea dintâi... și în locul acesta voi da pace, zice Domnul atotțuitorul“ (Ag. 2, 7—8, 10).

Și pentruca să nu se îndoiască nimeni despre rostul venirii lui Mesia, între noi, prorocul Daniil ține să ne mai amintească și el (9, 24), că Sfântul sfinților, cel ce va să vină, are să sfârșească păcatul, să șteargă fărâdelegile, „să curățească nedreptățile și să aducă dreptate veșnică“...

Moartea unui predicator. La Viena a murit Pater Abel, cel mai mare predicator al Austriei, un preot a cărui popularitate, în capitală ca și în toată țara, n'a fost egalată decât de aceea a lui Abraham a Sancta Clara din secolul XVIII. De el s'a vorbit numai cu dragoste, venerație și chiar cu teamă. I s'a adus altă dată chiar și critici serioase și anume, că ar fi căutat pe vremuri să-și întindă influența sa până și asupra curții imperiale și chiar și asupra afacerilor statului.

Pater Heinrich Abel, al cărui nume e străns legat de istoria Vienei catolice, își propusese îndrumarea poporului spre o activitate religioasă. Venit din Bavaria la Viena, el a înțeles cum să înfăptuiască această acțiune de pe amvon. Predicile lui simple, naturale și fără emfază, erau înțelese și de cel mai simplu om. Pater Abel era dotat cu un humor original și în timpul lui s'a întâmplat pentru prima oră, că la catedrala Sf. Ștefan unii din credincioși au isbucnit în râsete, o ilaritate pe care predicatorul n'a ocolit-o, ci a voit-o. Căpătase o adâncă cunoștință a sufletelor omenesti în timpul apostolatului său și de amintit este și faptul, că el a fost primul care a exclus pe femei dela unele predici pentru bărbați și a întoduz unele pelerinagii tot numai pentru bărbați.

Presa austriacă în întregime sărbătorește pe Pater Abel în modul cel mai călduros și e caracteristic, că și organul social-democrat «Arbeiterzeitung» consacră frumoase și recunoscătoare cuvinte vestitului predicator.

Apostolul acesta al bărbaților a murit în vârstă de 83 ani.

Cetiți și răspândiți „UNIERA“.

vei ști să ne spui nouă unde să-l căutăm. Pentru asta am venit la tine; iată adevărul!

— Cred, cred! V'am spus doar, că nu dubitez în adevărul cuvintelor voastre. Și-mi pare nespuse de rău, că eu nu știu despre noul născut nimic. Dar vă jur pe Hercule, că voi face totul, pentru a vă fi de ajutor întru aflarea lui. Dar iată, s'aud venind, ... vor fi cărturarii și ei ne vor spune.

De afară se auzi sgomot de pași și peste puțin o ceată de bărbați iudei intrară. Ajunși în fața tronului, se închinară adânc și unul care stetea în frunte zise:

— Fii binecuvântat, o rege! în numele lui Iahve! Tu ne-ai chemat și am venit să-ți împlinim porunca.

Deci spuneți dorința, o rege! și noi putând, ne vom sili s'o împlinim.

— Priviți! — răspunse regele, arătând cu mâna spre drumeți. — Acești streini, veniți din lumi îndepărtate, m'au rugat să le spun unde este cel ce s'a născut acum, noul împărat al Iudeilor. Ei au venit să-l caute aici, călăuziți de-o stea miraculoasă. Eu nu știam ce să răspund. Știam însă atât, că Iudeii îl așteaptă de mult pe Mesia. Poate acesta va fi noul născut. Și v'am chemat pe voi, bărbați fruntași ai neamului Israil, și pe tine Ioazar, preot ales alui Iahve și înțelept tâlcuitor al scripturilor voastre, să ne spuneți nouă, unde este să se nască Mesia?!

Cărturarii își îndreptară spre streini ochii plini de mirare și începură să șopotească.

Irod așteaptă un restimp, frângându-și mâinile nerăbdător, apoi strigă aprins:

— Mai repede! aștept răspunsul!

Ioazar își ridică mâna incet, în semn că vrea să vorbească. Șoaptele conteniră și Ioazar începu:

— Sunt gata cu răspunsul, o rege! Află dar, că Mesia are să se nască în Betleemul Iudeii.

— În Betleemul Iudeii? Și de unde ști tu Ioazar, că acolo trebuie să se nască?

— Știu, mărite rege, pentrucă este scris la profetul:

Și tu Betleeme, pământul Iudei, cu nimic nu ești mai mic între povățuitorii Iudeii, pentrucă din tine îmi va ieși mie povățuitor, care va paște poporul meu Israil.

Irod pâli. Își purtă peste Iudei privirea ochilor tulburi și întrebă:

— Voi ceilalți, ce spuneți?

— Așa spunem și noi, mărite rege!

— Ei bine dar, atât am vrut să știu; ș'acum puteți să mergeți!

Iudeii plecară. Irod se îndreptă spre streini și forțând un zîmbet le zise:

— Ați auzit, prieteni, că locul unde are să se nască Mesia, este Betleemul Iudeii, Porniți deci fără preget la drum. Căutați cu deadinsul pruncul nou născut și aflându-l, veniți și-mi dați de știre, să merg și eu să mă închin lui. Un soldat de-al meu va merge cu voi până la porțile cetății și vă va arăta drumul spre Betleem. Să mergeți dar în pace și nu uitați, la reîntoarcere să veniți pela mine!

Irod se depărta. Drumeții conduși de-un ofițer părăsira sala și în curând se pomeniră iarăși în drum. Luară trăistile cu nutreț din capul cămășilor și intrând în curtea palatului se îndreptară spre o fântână. În curtea largă, luminată de seninul nopții, câțiva sclavi învăteau o piatră de moară enormă. Razele lunii își reflectau lumina palidă pe fețele posomorite. Unul dintre ei, un tinăr voinic, cu ochii senini, fredona încetșor un cântec barbar:

Când noaptea coboară
Și luna răsare,
Icoana-ți frumoasă
În gând îmi apare.

Ș'atunci pentru tine
Inima mea plânge,
O, Dacia scumpă,
Cuib stropit cu sânge!

Ultimul refren se stinse într'un oftat prelung. Drumeții încălecară. Ieșiră din curtea palatului afară și conduși de soldatul roman se îndreptară spre porțile cetății. Ajunși aici, unul dintre soldații de pază întinse sulita înainte strigând:

— Stai! Cine ești?

— Soldat roman! — răspunse călăuza.

— Tu ești Cornelius? Pe Bachus! nu te-am văzut de-un veac. Îmi venia să cred într'o vreme, că te-ai certat cu Parcele și ele, răsbunătoare cum sunt, ți-au tăiat firul vieții și te-au trimis peste râul Stix, să te iei la luptă cu Cerberus. Văd însă, că ești deplin

In fața Senatului

Răspunsul dela Senat al dlui ministru Goldiș și întâmpinarea Preasfințitului Gherlei..

E vorba, firește, tot despre faimoasa decizie a dlui ministru Goldiș, care — ascultând în ședința dela 16 Decembrie c. dezvoltarea interpelării făcute de senatorul M. Teodorian-Carada — a ținut să răspundă încă în aceeași ședință.

În interpelarea sa, dl M. Teodorian Carada a relevat greșala profundă a dlui ministru al cultelor, subliniind că articolele legii de organizare a bisericii ortodoxe, pe cari dl Goldiș vrea să le aplice și parohiilor deja în ființă ale altor confesiuni, nu vorbesc decât despre parohiile ortodoxe viitoare și că prin urmare ele nu pot fi aplicate, la nicio întâmplare, și la parohiile existente, nici chiar atunci când, ajungând vacante ar fi vorba de o nouă complectare a acestora. Dreptul acestor parohii la ajutorul statului este un drept câștigat și se referă *ad rem*, nu *ad personam*, cum vrea să-l raporteze dl ministru Goldiș, după a cărui părere ar trebui să spunem că, atunci când moare primarul, încetează și existența comunei. Amintind apoi, că dreptul câștigat *ad rem* nu se poate desființa nici prin lege, necum prin o simplă decizie ministerială, interpelatorul a invitat pe dl ministru să revină asupra greșelii făcute în decizia sa lipsită de orice temei juridic.

Răspunsul, pe care dl ministru Goldiș a crezut că e bine să-l dea la această interpelare, a nemulțumit pe toată lumea de bun simț și dacă oratorul a avut totuși o „zi bună“ în fața Senatului, este numai pentru că dl ministru al cultelor a știut să scormonească patima confesională a ortodoxiei militante — prezente în șiruri compacte — și însinuând, că episcopii bisericii noastre ar fi încercat intervenții *neiertate* înafară de hotarele țării, a adus incinta Senatului în situația lamentabilă de a se fi putut auzi la adresa acestor arhieriei cuvinte de cea mai grea insultă posibilă.

În meritul chestiei, dl Goldiș a spus că subvenția de stat a tuturor parohiilor neortodoxe este *ad personam* nu *ad rem*, subliniind că *statul român nu e obligat legal decât față de biserica ortodoxă. Față de toate celelalte culte, inclusive cel unit, statul nu are decât obligațiunile morale, pe cari le îndeplinește din anumită condescendență, când i se cere, nu însă când i se pretinde.* În consecință, dl ministru a negat bisericii noastre, orice *drepturi câștigate*, dându-ne a înțelege, că dacă totuși se va milostivi să nu taie preoțimei noastre subvenția dela stat — și a spus că n'are de gând s'o facă — este, nu pentru că statul ar fi *obligat* la aceasta, ci numai pentru că crede că e bine să nu refuze ajutorul sau niciunei confesiuni, care merită sprijinul lui.

Situația este deci, că dl Goldiș n'are de gând să-și revoace decizia dată, dar nu va căuta s'o aplice la parohiile *existente*, decât în caz de vacanță, putând să facă și atunci excepțiile, pe cari le va crede de bine.

A doua zi, în ședința dela 17 Decembrie d. M. Teodorian Carada a arătat că răspunsul dlui Goldiș, care a evitat să se ocupe de întrebările puse nu-l mulțumește, încheind cu aceea, că în curs de un an „d. Goldiș își va da singur seama că a greșit și atunci decizia Nr. 49838 nu va mai fi decât un trist episod.

Dar banca arhieriei noastre fusese insultată și de aceea lucrurile nu puteau să se încheie aici. În ședința dela 18 Decembrie, a luat deci cuvântul, în chestie personală, *Preasfințitul Iuliu al Gherlei*, care reușind să se facă ascultat de întreg Senatul, a avut — după mărturisirea unanimă a presei din capitală — o zi de adevărată isbândă. Nu avem la îndemână discursul Preasfințitului Sale, dar din excerptele — mai mult ori mai puțin sumare — apărute în gazete, reiese, că cuvântul Preasfințitului Sale, atingând pe alocurea adevărate înălțimi de artă, a știut să scoată din inimi orice nedumerire privitor la atitudinea corectă și românească a arhieriei noastre.

Trecând apoi la răspunsul dat de d. Goldiș în chestia parohiilor *existente*, Preasfinția

Sa a ținut să spună — după rezumatul făcut în ziarul „Cuvântul — cam următoarele:

— D. Goldiș a spus în cuvântarea sa: Eu nu desființez parohiile existente... și aplauzele dv. au acoperit restul frazei, dar eu am auzit-o — spune oratorul —: „existente... *cari au drept de existență*“.

Dar cari au drept de existență?

Noi suntem de acord, să nu se dea un ban parohiilor cu 10—20 credincioși — cum spunea d. Goldiș. Dar tocmai asta este: care e minimul, ce îndreptățește o parohie existentă la existență (căci al celor viitoare e fixat)?

Decizia d-lui Goldiș nu-l fixează, și astfel sunt amenințate și parohiile existente, cari au 199 de familii la sate (în loc de 200) — dacă nu intervin excepțiile binecuvântate.

Totuși d. Goldiș a spus, că decizia sa nu este decât o ameliorare a deciziei de acum 5 ani a fostului ministru de culte Oct. Goga. Dar aceea decizie a d-lui Goga — în afară de faptul că privia parohiile ce se vor înființa pe viitor — fixa un contingent minim de 300 de suflete.

P. S. Sa Hossu s'a ocupat apoi de art. 3 al deciziei, prin care se ordonă *facerea unui recensământ în decurs de o lună și jumătate.* Întâmplarea face, că recensământul se pregătește tocmai de sărbători, când *toți își vor aminti, că acum 1926 de ani, tot cu ocazia unui recensământ, s'a născut Mântuitorul — iar azi..!*

Sfârșind, episcopul Hossu a declarat, că din cauză că nu s'a fixat acel minim amintit, răspunsul ministrului cultelor n'a liniștit sufletele turburate. **R.**

„Unirea“

nu-i iertat să lipsească de
pe masa nici unui bun
o o o creștin. o o o

sănătos și cred, că nu prea dorești nici tu să te plimbi prin Hades curând.

Soldatul răsese încet. Își Indreptă apoi privirea spre streini și întrebă mirat:

— Dar aceștia ce caută aici? Nu cumva sunt drumeții, cari au intrat aseară în cetate pe porțile răsăritene și despre cari vorbește întreg Ierusalimul?!

— Ei sunt, dă-le voie să meargă, sunt prieteni de-ai regelui!

— Perpol! cu atât mai bine, cel puțin nu trebuie să anunț ofițerul. Tu mergi cu ei Cornelius?

— Nu, eu am poruncă dela Irod, să le arăt drumul ce duce spre Betleem.

— Treceți! — sfârși soldatul de pază, ridicând sulița.

Ieșiți de subt porți, soldatul arată cu mâna spre Apus și'n clipa următoare cămilele o luară prin răcoarea nopții sprintene la drum.

Sabin G. Truția.

Colinda colacului.

Cine vine prin grădină?
Dumnezeu cu crucea 'n mână.
Da' pe cruce ce ne-aduce?
Un colac de grâu frumos
Ca și fața lui Hristos.

O lacrimă

pe mormântul preotesei Rozalia Rusu n. Sabo
† 12 Decembrie 1926.

Voi gropărilor nemiloși, v'ați grăbit să dați pământului rece prea iute o inimă, care până la bătaia sa cea din urmă a sălășluit în sine atâta căldură.

Noi, cei mulți, cari am cunoscut-o și am iubit-o și pe cari ea ne-a iubit și căroră mult bine ne-a făcut, noi, n'am ajuns să-i spunem ultimul cuvânt de un „Adio“ duios.

Mătușică Rozalia!

Te-ai dus dintre noi, căci Ți-ai împlinit cursul vieții cu deplină cinste, și devotament. Iar în urma Ta ai mulțimea faptelor, pline de neîntrecută iubire creștinească și românească! Ne-ai lăsat cu ochii în lacrimi, pe cari le vărșam mai cu jale și mai cu durere, de câte ori trebuie să stăm greu îngândurați și cu sufletul adânc înduioșat, lângă sicriul ori cărui bătrân cinstit, apăsându-ne inima o întrebare de desna-dejde, că: oare fi-vor alții, cari să vă poată înlocui în zilele grele de azi, pe voi, bătrâni atât de cinstiți și de omenie ai vremilor trecute?!

Ai fost, mătușică dragă, ai fost neapropiată în măestria de a da sprijin puternic pe calea spinoasă a vieții soțului Tău, tovarăș sincer de luptă în lumea plină de năcazuri casnice, sute și mii! I-l lași acum singur în valea lacrimilor, dar cu cuvântul dat, că îi vei găti loc potrivit și moșneagului Tău soț acolo... sus, unde nime nu mai plânge, nime nu mai suferă! Și

Tu, soție credincioasă, îți vei ținea cuvântul pentru mila bătrânețelor lui neputincioase!

Ai fost, mătușică, neîntrecută în priceperea de a-Ți crește copiii, pe cari Ți-i-a dat Dumnezeu. Iubirea Ta și mângăierile Tale i-au întărit în calea nizuințelor lor cătră un viitor solid și frumos, devenind harnici muncitori și frunțași între frunțașii societății, bisericii și ai neamului! Lacrimile lor, picur de picur, cădeau pe sicriul Tău ca o recunoștință neprețuită a ostenelelor Tale, depuse întru educația lor, atât de nobilă!

Ai fost, mătușică neuitată, o îndrumătoare sinceră și deschisă a moralului societății, pe unde Te vedeam strecurându-Te ca o rază de lumină binefăcătoare în bezna întunerecului, în care noi rătăceam de multe ori fără vre-o țință sigură. Tu ne arătai calea cătră noroc, fericire și către binele creștinesc!

Mătușică scumpă! cu recunoștință sfântă îmi mai aduc aminte că, — în vremile grele abia trecute, zile de restriște pentru noi — Tu abia șoptind ne picurai sfaturi întăritoare, din izvorul credinței Tale nestrămutate, pe sufletele noastre, cuprinse de nesiguranța zilei, de mâine, a viitorului neamului nostru, ne îndemnai la luptă fără șovăire, spunându-ne profetic, că izbânda a noastră va fi, zilele de lumină și dreptate nu mai pot fi departe!

Ai spus un adevăr profetic, noi am suferit, am luptat cu tărie și izbânda a noastră a fost! De lumina ei și de grația cerească și Tu, mătușică, cu plete albe, Te-ai înfruptat! Visul nostru, idealul sfânt s'a împlinit. L-ai văzut și Tu cu ochii-Ți trupești!

dacă nu în clipita morții lui Hristos, desigur — și aceasta e părerea unanimă a teologilor — în ziua Rusaliilor, sau a înălțării Domnului la cer.

Dovezi palpitate ni-se servesc din partea celor mai distinși doctrinari ai concepției creștine pentru a se da sentința de condamnare a *mozaismului semit*.

Intr'o adunare la Ierusalim, în Conciliul apostolic „s'au sculat — zice Scriptura — oarecari din erezul Fariseilor, cari crezuse, și ziceau, că trebuie a-i tăia împrejur pe ei (pe păgâni) și a le porunci să păzească legea lui Moisi“. Apostolul Petru s'a ridicat categoric împotriva legii mozaice zicând: „Ce ispitiți pe Dumnezeu a pune pe cerbicia ucenicilor jugul, pe care nici părinții noștri, nici noi n'am putut să-l purtăm“ (Fapte 15, 5—10).

Antiohenilor Apostolii le comunică: „Plăcut-a Sfântului Spirit și nouă, ca mai mult nici o greutate (nihil ultra oneris) să nu punem peste voi“ (Fapte 15, 28).

Teologii *Zomiști* fixează termenul de abrogarea legii mozaice pe ziua morții lui Hristos, iar *Scotiștii* pe ziua de Rusali, când Noua Lege s'a publicat solemn.

Nu numai. Legea lui Moisi în partea sa ceremonială a devenit un *cult fals și superstitios*, deci păcat moral opus virtuții religioase. Pentru creștinul botezat ceremonialul mozaic al circumciziunii constituie un act de trădare a credinței în Hristos. Apostolul neamurilor scrie *Galatenilor* apodictic: „Iată eu, Pavel, zic vouă, că de vă veți tăia împrejur, Hristos nimic nu vă va folosi“ (Gal 5, 2). A observa ceremonialul mozaic însemnează a nu crede în Hristos Mesia sosit, ci a aștepta un alt Mesia viitor, precum e cazul Jidanilor închinători prin sinagogi. Deci Legea lui Moisi, cu tot respectul istoric ce i-l datorăm, după promulgarea legii creștine, constituie pentru noi și în genere pentru orice om — și toți oamenii sunt chemați la mântuire, fără deosebire de rasă — un prilej de moartea sufletului, de păcat mortal, adică este „*Lex mortua et mortifera*“.

Intercalăm aci observația, că preceptele judiciare și morale (decalogul) din Legea mozaică, nu constituie desigur „*Lex mortua et mortifera*“, însă forța de a obliga emanată din legea mozaică și-au pierdut-o și, după promulgarea Legii creștine, le revine „vis obligandi“ din „*Lex naturae*“, și „*Lex christiana*“.

Antisemitismul este o datorie.

În consecință, a deschide focul împotriva frontului *mozaic semit* — sau, cu alte cuvinte, a fi *antisemit* — este o elementară datorie de onoare pentru oricare soldat gregar al crezului creștin, și cu atât mai mult, a fortiori pentru comandamentul armatei înșiruite sub steagul lui Hristos, slujitorii altarelor creștine, preoțimea, căreia s'a încredințat apostolatul evanghelic — potrivit apostolatului mozaic —, fără vre-o reticență: „Drept aceea mergând învățați toate neamurile, *botezându-i* pe ei în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Spirit, și iată eu cu voi sunt... până la sfârșitul veacului“ (Mt. 28, 19—20).

Minunatul regim al republicii israelitice, numit — după Flavius *Josephus* — „*Theocratia*“, încetează și el în clipita, când la întrebarea lui Pilat. „Răstigni-voi pe împăratul vostru?“ — arhieriei în numele poporului se lapadă cu o frivolitate scârboasă și un dispreț mai mult decât cinic de stăpânirea lui Dumnezeu-Iahve, declarând publice: „Nu avem împărat, ci numai pe Cezarul“. Regimului teocratic temporar i-s'a substituit unul spiritual de durată eternă, al lui Isus Hristos (Io. 15, 19).

Mijloacele de luptă.

Mijloacele de luptă împotriva perpetuării mozaismului, astăzi cu ideal de hegemonie pansemită de nuanță talmudistă, pot să fie atât de varii cât e de mare numărul combatanților antisemiți.

O mulțime de maestrii ai condeiului, în documentate opere statistice, se încearcă a trezi opinia publică împotriva atotputernicei *plutocrații* recrutate în majoritatea cazurilor din „neamul ales“, adică elemente judeo-mozaice.

Alții în instituția sinagogeii văd focarul baciatar al tuturor *molimelor sociale*, începând dela nihilism și anarhism până la bolșevism și democrație. De aceea prin scrisul lor în acest sens fac propagandă antisemită.

Unii, chiar pateri iesuiți, prin conferențe religioase înțeleg să demascheze chiar dela înălțimea amvonului, *imoralitatea scrisului*, caracteristică internaționalei iudeo-masonice.

Sunt mulți, cari prin deducții exagerate bănuiesc a afla păcatele incurabile ale *rassei iudaice* până și pe calea analizei de sânge.

N'au lipsit nici exagerații de domeniul *biblic-exegetic*. S'a abandonat respectul Legii anticve mozaice, date sub regimul Teocrației istorice a Testamentului Vechiu, și în chip arbitrar s'a încercat eliminarea elementului profetic, și a tuturor aluziilor Testamentului Vechiu, în special ale Thorei mozaice cuprânse în Pentateuh, pe motivul blasfemic, că ar fi pur și simplu invenția „satanei“. Punctul de plecare al acestora este un raționalism biblic de nuanță protestantă.

Ni este viu în memorie și un alt procedeu antisemit, acela al *insulței, al bătăii*, pus în practică până la gradul extremist al programului, în diferite țări dealungul istoriei.

Ghetourile Romei vechi, menite să izoleze primejdiosul și odiosul neam jidovesc de restul lumii nobile romane, sunt și ele un indiciu necontestat al sentimentelor antisemite ce le nutreau strămoșii romani.

Demonstrația de stradă, mijloc atât de efectiv pentru a crea o opinie publică favorabilă ori nefavorabilă unei idei, poate se constituie o metodă practică și simpatcă de propagandă antisemită, în special pentru tineretul creștin viguros și expansiv. Să nu se obiecteze, că această manieră nu ar cadra cu principiile civilizației și ale umanitarismului. Biserica a făcut și face mereu uz de acest mijloc în favorul apostolatului creștin (ex congresele euharistice cu procesiuni impozante). Se știe prea bine, că și ideile subversive, anarhice, bolșevice sunt propagate de socialdemocrația în marș mai ales pe calea demonstrației de stradă. Ne sunt proaspete în memorie încercările de lovitură de stat ale comuniștilor noștri la București, ori „Komunistenputsch“-ul dela Viena în 1919, condus de agitatori jidani, cari au adunat pe bulevardele metropolei austriace zeci de mii de indivizi suspecti sub steagul roșu și purtând placarde cu „Los von Rom“. „Proletari din toate țările uniți-vă“, etc.

Programul politic de realizări.

Între mijloacele de luptă antisemită loc de frunte ocupă și *programul politic de realizări*.

Acest din urmă mijloc și l-a ales — și *singur pe acesta* —, organizația „*Liga apărării naționale creștine*“. Ca orice organizație, LANC se bazează pe un program bine precizat, și pe un statut, publicate în revista oficială „*Infrățirea Românească*“ din Cluj, la 1 Octombrie 1925.

Nu e locul să facem aici istoricul interesantei mișcări cu program creștin, până ce s'a ajuns la înjghebarea definitivă a LANC, la

18 Septembrie 1925. Remarcăm, că prin modesta străduință a subsemnatului, încă pe la începutul lui Ianuarie 1925 s'a format la Oradea „*Partidul social creștin*“, lucru încrestat în „Unirea“ din 14 Martie cu satisfacție, observându-se: „Lucrurile sunt încă la începutul începutului, dar cum ideea unui atare partid este din cele mai bune, nu-i eschis ca din mica semință de azi să iasă ca mâine arborile tare și puternic al unui partid de seamă, care să conteze în politica țării“.

E bine să se știe, că înainte de a întocmi un program politic creștin, ne-am ținut de datorie a conștiinței să studiem la detaliu programele politice similare din alte țări, în special programul *belgian*, al organizației catolice *italiene* „*Il partito popolare italiano*“, în evoluarea sa dela origine până la congresul din Neapol, al partidului *vienes* „*Christlichsoziale Partei*“ cu cele 4 forme ale sale născute după dezastrul din 1918, anume: *Wahlprogramm*, *Aktionsprogramm*, *Koalitionsprogramm* și *Programm der wiener christlichsozialen Partei*, al prelatului *Giesswein*, al unei organizații social creștine *timșorene* din 1916, al congresului preoților noștri ținut la Cluj în 16 Martie 1919, al clericilor *cehoslovaci* ș. a.

E folositor să se cunoască dela început, că oricât ar fi de antisemiți luptătorii de sub steagul LANC, totuși cuvântul „*antisemit*“ până azi în programul LANC, ori în programele fostelor organizații (social creștină, „*Acțiunea românească*“ etc.), din cari a luat naștere LANC, nu a intrat, deși bine știam, că așa ceva nu este în detrimentul genuinității spiritului creștin dintr'un program politic. Ca probă a tezei noastre ne servește un program politic aprobat de întreagă elita bisericii romano-catolice austriace, începând dela cardinal și arhieriei până jos la credinciosul de rând, programul creștin-social vienez, care garantează indiscutabil forța frontului politic creștin față cu frontul social-democrat anticlerical filosemit alui *Dr. Otto Bauer*. Iată în traducere una dintre întâiele declarații ale numitului program: *Partidul vienez creștin-social* „refuzând principial lupta de clasă tinde spre armonizarea intereselor diferitelor pături sociale, pe bază creștină, germană și *antisemită*“.

Substratul creștin al unui program politic nu se construiește din teze de natură *dogmatică*. Ar fi și caraghios să auzi deputații discutând dela tribuna parlamentară misterul incarnațiunii, ori teza biblică a inspirațiunii, în legătură cu Deuteronomiul, Iahve și Moisi. Dacă pe această bază s'a aranjat un atac împotriva LANC, luându-se la critică un studiu biblic raționalizant al d-lui *A. C. Cusa*, însemnează, că la noi — și ca la noi la nimenea — se cere, să cuprinzi între articolii programului politic creștin toate regulele ermenutice biblice și cele ale exegezei Testamentului Vechiu, și alte robinsoniade și donchihonade. Datorința de a apăra tezaurul dogmatic al creștinismului îi revine *singur bisericeii* adevărate, pentru care o organizație politică trebuie să aibă întreg respectul.

O organizație politică creștină vrea — și aceasta în toate programele politice creștine e nota comună — întronarea *eticeii creștine* în viața de stat, înlăturând etica pozitivistă atee, atât de simpatcă pseudodemocrației internaționale. Or, tezaurul etic creștin al celor două biserici naționale este *comun*. Iată de ce LANC este organizația politică creștină, care poate să curme urgisitele asperități confesionale dintre fiii de acelaș sânge și de aceeaș limbă ale bisericilor naționale surori.

Bisericile *naționale* se bucură de respectul special al LANC și morala creștină, așa precum ele o profesază, vrem să o știm înfăptuită în viața publică a României întregite

Pentru a da expresie acestei idei, am spus în programul LANC, că pe lângă naționalismul intransigent, principiul nostru călăuzitor este „creștinismul integral”.

E într-adevăr fără precedent — nu numai în istoria neamului nostru, dar și în trecutul altor neamuri — un program politic, în care atât de clar și cu atâta curaj să se fi expus ideea creștină ca temelie indestructibilă, de valoare eternă a vieții de stat.

Câteva enunții programatice.

Dăm aci loc câtorva din enunțiiile programatice ale LANC: „*Cele două biserici naționale* în trecutul neamului au ținut locul statului național. Au acelaș merit în conservarea noastră etnică și culturală. Neamul trebuie să fie recunoscător bisericilor naționale și să le ridice la *autoritatea și importanța* cuvenită în viața publică. Statul numai sprijinit pe *ideea creștină* și mână în mână cu bisericile naționale poate soluționa importanta problemă a formării *caracterului* cetățenesc. Având aceste considerațiuni vrem:

a) Desăvârșirea *autonomiei* bisericilor naționale eliberându-le de sub orice tutelă politică.

b) Regulamentarea raporturilor cu *Scaunul papal* în sensul apărării intereselor și demnității naționale.

c) *Armonie* frățească între bisericile naționale, cu excluderea desăvârșită a luptelor confesionale.

d) Inzestrarea bisericilor naționale cu mijloacele *materiale* necesare și salarizarea preoților în măsura cuvenită slujitorilor altarului... (La fine: „Reprimarea *sectelor* periculoase Statului”).

Vrem mai departe:

„Educația națională, românească și creștină, care să se razeme pe tradițiile naționale și să cultive sentimentul demnității individuale”. „Cultura fără *moralitate* nu promovează consolidarea și regenerarea. Trebuie să respectăm legile din convingere, nu sub presiunea materială. Fără *moralitate* respectul legilor nu este asigurat. *Moralitatea* are aceiaș însemnătate și pe tărâmul economic, unde desfrâul ruinează țara. Drept aceea vrem *formarea conștiinței morale* prin dezvoltarea sistematică a ideii creștine, a spiritului de disciplină și a sentimentului de datorie; suprimarea localurilor de pervertire a moralei publice, a literaturii și publicațiilor pornografice... Vrem: „Cultivarea demnității de ostaș, concomitent cu educația națională și creștinească a soldatului”. Vrem: „Educația patriotică și religioasă a muncitorimei”.

Incheieri.

Cele expuse până aci, credem, sunt prea suficiente, pentru a convinge pe toți cei de bună credință, că LANC nu este un „sectarism” frivol, nici un „revizionism” ușuratec, nici „compromiterea unei lozinci”.

Am dorit din tot sufletul, începând dela 18 Septembrie 1925, decând ființea LANC, să avem onoarea a susține — cu orișicine — o *discuție temeinică* privitor la programul Ligii, însă până astăzi am fost lipsiți de această plăcere. Or, din parte bisericească, după ale noastre vederi, este dat un obligament de ordin canonic, de a se cerceta — îndată după apariție — orice sistem creștin nou, plane „sectă nouă” și de a se pronunța sentința fie aprobătoare, fie reprobătoare asupra chestiunii.

O ligă primejdioasă idealului creștin trebuie strivită!

...Însă, dacă pe calea disprețului lipsit de demnitate vrei să-ți asiguri biruința asupra cuiva, griji, că simpatia lumii poate să fie de partea celui învins, după vorba aplicată fidelului *Caton*:

Victrix causa diis placuit, sed victa Catoni...

Prof. Dr. Titus Malaiu

II.

Partid Antisemit.

Stăm cu tot sufletul în slujba ideii creștine. De dragul ei suntem gata nu numai să muncim, ci chiar să ne recunoaștem greșelile și să le îndreptăm. Ar fi, de fapt, o crudă ironie și un mare păcat, dacă tocmai noi am stropi cu noroi un steag creștin ce pleacă la luptă. Și aceasta o susține păr. Dr. Malaiu, spunând, că atacând noi, în vară, aberațiile anticreștine ale dlui A. C. Cuza — de acestea ne-am ocupat în primul rând, de Ligă numai per tangentem —, am lovit un neprihănit steag creștin.

Dacă-i așa, o revizuire a conștiinței se impune. Ne-am pus, deci, din nou întrebarea: este LANC mișcarea creștină de realizări pozitive, pe care o dorim, ori nu? Am fi fost fericiți să putem da acelaș răspuns, ca și dl Malaiu. Durere, că la întrebarea lui dacă „Liga este creștină ori, anticreștină” nu putem avea decât vechiul răspuns: Nici una nici alta, ci simplaminte: *Partid antisemit*! Este deadreptul neînțeleasă încăpăținarea, cu care LANC se ferește de acest nume, care de loc nu-i de ocară, și poartă altele, cari nu i-se potrivesc.

Întăiu: LANC după toate definițiile din lume, luând vorbele în înțelesul lor de azi, *nu este o ligă, ci un partid politic*. Iată definiția dlui D. Gusti: „Partidul politic este o asociație liberă de cetățeni, uniți permanent prin interese și idei comune de caracter general, tinzând la puterea de-a governa pentru realizarea unui ideal etic social”. Dacă „Liga” nu e o astfel de organizație, atunci vorbele și-au pierdut înțelesul și logica a dispărut din lume. Ligă ar fi fost „Acțiunea românească” la începuturile ei, când avea de țintă refacerea moralității publice pe alte căi, decât guvernarea politică. Azi, dacă ține cu orice preț la acest nume, s'ar putea zice cel mult: „Liga cuzistă”, întrucât dl Cuza a reușit să lege grupări heterogene și să le pună în slujba idealului său politic.

Al doilea: Partidele politice se numesc după ideea fundamentală ce le călăuzește și deosebește de altele similare. Or, „Liga creștină” *nu e mai creștină, decât oricare din partidele noastre burgheze*. Nici în program, nici în metode, nici în oameni.

Toate programele partidelor noastre mari cuprind solicitudinea pentru viața sufletească a neamului, cinstirea religiilor, apărarea bisericilor, grija de soarta preoțimeii. Nici „Concordatul” nu-i uitat. (Vezi de ex. programul partidului național-țărănesc, în „România” din 13 Oct. c.). Toate aceste partide sunt *antisemite* în înțelesul cerut de dl Malaiu: Nu au de gând să-și supună membri la circumcisiune, nici să sărbătorească sabbatele. — Iar *școala confesională*, acest postulat firesc al unui „creștinism integral”, o uită din program și Liga, cași celelalte.

Mai mult: Toate celelalte partide au în vedere creștinismul, așa cum îl înțeleg și reprezintă bisericile noastre. Singur „Liga” are îndrăzneala să „revizuiască” creștinismul și să-l ciuntească în așa fel, ca să justifice doctrina antisemită a dlui Cuza. Deci: *Nu programul Ligii e clădit pe ideea creștină, ci creștinismul e revizuit conform programului politic*.

Se spune, desigur, că păreriile dlui Cuza nu sunt ale Ligii. Dar, în toată lumea se știe, că cel mai competent și mai autorizat reprezentant al ideologiei unui partid este conducătorul lui. (Pe această premisă a fost clădit și articolul nostru din vară). Dacă dl Cuza e o excepție, de ce stă și acum la cârmă? E posibil, ca apostolul ideii creștine să fie un necreștin declarat?

Adevărat, că un program politic nu trebuie să cuprindă dogmele credinței. Dar tot așa de sigur e, că nu are voie să le discute și să le răstălmăcească. — De sigur, *etica creștină* trebuie să fie temeliea unei mișcări politice creștine. Dar este această etică cu totul independentă de înțelesul religios al credinței? Nu Concepția creștină e unică și nu poate fi taiată în părți independente. Chiar dl Malaiu se străduiește — dintr'o confuzie în jurul terminului ce are cuvântul „antisemit” azi — să ne convingă cu *argumente dogmatice*, că trebuie să fim antisemiți!

Iată de ce acei cari vreau să poarte numele de creștin, trebuie să ia această vorbă în înțelesul ei deplin. În această privință ar trebui să dea de gândit, cel puțin unora dintre membri Ligii cazul cu „*Action Francaise*”. Aceasta este grupare întemeiată pe etica și disciplina creștină catolică. După declarația unui fruntaș al ei, în chestiunile cari privesc biserica înțelege să întrebe „ce crede biserica catolică despre sine și socoate gândul bisericii o normă pe care statul trebuie să o respecte”. Totuși a fost desaprobată de autoritatea bisericească, fiindcă unii fruntași ai ei au un fel de concepție creștină „sui generis”.

În ce privește *metodele de luptă*, e de prisos să mai stăruim. Ura, violența, larma etc. nu pot fi arme creștine nici odată. Comparația între demonstrațiile „creștine” ale Ligii și congresele euharistice este așa de îndrăzneală, încât renunț la o calificare, ca să nu ies din tonul sărbătorii Crăciunului.

Despre creștinismul *oamenilor* noștri singuratici, din diferite partide, cred că nu trebuie să cheltuim nici o vorbă. Sunt la fel. Mai calzi, și mai reci, ei prezintă toate gamele și nuanțele dela preoți până la „revizionști” și ateii.

Așadar nu ideea creștină deosebește L. A. N. C. de celelalte partide și nu acesta e numele, care i-se potrivește. Ideea ei călăuzitoare e alta: *antisemitismul*. Adevărat, că această vorbă nu e întrebuițată în program. Dar probabil numai din motivul, că li-s'a părut prea delicată. Căci, în schimb, tot al doilea cuvânt în programele și scrierile „Ligii” este: „Jidanii” și preocuparea principală: *Rețetă* pentru stărpirea acestei plăgi naționale. — Nu fac cap de acuză din asta. Problema evreiască la noi e acută. Nu-i rău să-i cauți soluția. Și celelalte partide o cunosc. Dar nu sunt de acord cu metodele de extirpare propuse de dl Cuza; și pe bună dreptate. — Dar, ori-cum ar fi: Nu-i o rușine să lupți pentru neamul tău și chiar să-ți se zică antisemit.

Concluzia: LANC ar face foarte bine să vorbească cum îi e portul și să se numească simplu: *Partidul antisemit al dlui Cuza*. Iar cititorii noștri, cunoscând precizările dlui Malaiu, vor înțelege mai bine de ce LANC a fost atacată de presa creștină maghiară, unită și ortodoxă deopotrivă. Vor putea hotărî și ce trebuie să facă biserica: Este datoare să se înșiruie cu toată puterea sub flamura purtată de d. Cuza, ori doară poate „să perziste îndărătnic în indiferentism vinovat”, ori câtar amenința un alt fruntaș al acestei mișcări, că „între turmă și acești păstori rătăciți, conflictul se va deschide fatal și inevitabil!”

Prof. Augustin Popa.

O nouă declarație a d-lui Iorga. Într'un congres al partidului său, ținut, pe la mijlocul lui Decembrie, în capitala Bucovinei, d. profesor N. Iorga a făcut, în legătură cu boala M. Sale Regelui, următoarele declarații, cari e bine să fie cunoscute și din partea cititorilor noștri: „Regele este bolnav. Lucrul acesta ne doare mai mult decât dacă am fi noi bolnavi. Se pune țara în primejdie și dacă se îmbolnăvește

Regele și dacă o soartă mai rea decât boala ne așteaptă, atunci domnii ceilalți fac întrigi în jurul unui moment, care nu s'a produs, care ne rugăm lui Dumnezeu să nu se producă, și în jurul viitorului pe care nimeni nu-l poate închide, dacă țara vrea ca acest viitor să vie.

„Dacă s'ar produce împrejurările, pe cari le îndepărtăm cu toată puterea sufletului nostru, față de acel ce s'a dus din mijlocul nostru într'o clipă de greșeală — puțină greșeală a lui și de zece ori mai mare greșeala altora — eu nu mă sfiesc s'o spun limpede, că am încredere în sufletul aceluia, care a fost moștenitorul tronului românesc. Dacă mâine se întoarce ca om cinstit la nevasta lui și la copilul lui, atunci nu va găsi pe nici un om, care să-l apere mai hotărât decât pe mine. Iar dacă s'ar încerca mâine să tulbure țara, să zicem: cu ajutorul armatei, nu va găsi un dușman mai hotărât decât pe mine.

„Aceasta e politica mea față de dinastie.“

Dela „Astra“.

Un apel pentru sprijinirea cărților bune.

Dintr'un apel mai lung al primei noastre asociații culturale din Adeal, reținem următoarele părți vrednice de întreagă atenția cititorilor noștri.

Se apropie iarăș zilele Crăciunului, cari ar trebui să fie zile de întremare sufletească...

Cu ce-am contribui la această întremare, mai cu seamă, în apropierea Crăciunului?

Alegând pentru copilașii noștri sau ai cunoscuților noștri cărți întremătoare de suflet. Cărți alese pe sprânceană. Cărți, cari descrețesc frunțile. Cărți pentru tineret ca: „Oameni aleși: Români“ de profesorul I. Simionescu, cari să ne arate că ne avem și noi idealisții, cu greutate în concertul european.

Dăruind cărți și celor mari. Nu cărți îmbăcșite de senzualism bolnav, nu cărți răspânditoare de miasme sufletești, ci cărți, cari îți dau de gândit, spre ceva excelsior, spre ceva superior, cărți pline de curăție, cari să purifice atmosfera.

Știm, că punctul acesta de vedere poate fi ridiculizat, în epoca noastră plină de zeflemea, dar nu găsim altă cărare pentru a ieși la lumină din tunelul sufletească, în care se sbate omeneirea; nu aflăm altă cărare, decât cărarea arătată de scriitorii buni, de scriitorii nobili, cari te sfătuiesc să rezolvi problemele sociale, culturale, omenești, în sensul nobil al cuvântului.

Ne-ar plăcea să știm mulți intelectuali români, cari cumpără la fiecare zi întâi cărți românești de seamă, ca tribut de-sine-înțeleasă față de cultura românească, ca sprijin adus scriitorilor români, cari contribuie la ridicarea noastră culturală.

Picurați balsam în inimile otrăvite, cu lectura cărților alese și atunci fapta voastră binecuvântată va fi...

Nu contribuiți cu asentimentul vostru ca de sărbătorile sfinte să aibă „succes“ piesele teatrale imorale, ațățătoare de nervi, strihnină sufletească! Arătați-vă disprețul față de întreprinderi, cari — chiar și în zilele alese de omeneire pentru o reculegere sufletească! — lansează balivernele teatrale corosive, cinice, chemate să sdruncine orice temelie solidă a familiei, a claselor sociale chemate să colaboreze, atentează la pudoarea nobilă a ființei omenești. O societate, care se respectă, nu suferă astfel de manifestații bolnave în sanctuarele artei!

În preajma Crăciunului strigă „Astra“ culturala conștiinței românești: Răspândiți cartea românească sănătoasă în mijlocul copiilor, a tineretului, a celor vârstnici!

Isus în lumina colindelor.

— Copilăria și botezul lui Isus. —

În numărul de Crăciun din anul 1916 al ziarului „Unirea“ arătasem, într'un mic studiu, „Nașterea Mântuitorului“ povestită după elementul mitic, legendar și fantastic al colindelor noastre religioase. În închierea acestui studiu spuneam, că e o datorință națională a cunoaște sufletul poporului resfrânt în produsele lui. — „Un popor carele se cunoaște pe sine după istoria sa, religiunea sa și datinile sale, e capabil de o cultură națională, prin aceasta își face un viitor mai bun“, — zice At. M. Marienescu, în prefața tom. II din cartea sa „Cultul păgân și creștin“.

Aflu deci potrivit, în continuare, să urmărim copilăria și botezul lui Isus, așa, cum ni-le cântă acelea comori scumpe ale sufletului poporului nostru, cari sunt colindele lui. Să-l urmărim pe „Isus al nostru“ — cum îl numește Nichifor Crainic, într'o pagină culturală a „Universului“ — „coborât din lumina Evangheliei și îmbrăcat în haina pitorească de mit idilic, a unei mentalități naive în cucernicia ei, ... a unui mit crescut din vlaga pământului românesc“.

1. Isus, abia născut, plânge într'una văzându-și înainte patimile. Maica sfântă îl mângâie și-i promite „chei“ cu cari va deschide raiul; „paharul botezului“, cu care va încreștina pe păgâni și „scaunul județului, în care va judeca lumea. (Pr. I. Birlea: Balade, colinde și bocete din Maramureș, pg. 89.) După altă colindă îi dă

două mere, două pere

ca să se joace cu ele. El însă aruncă

cu un măr în lună, pe care o face plină, și cu altul în soare, și-l face „ca la prânzul cel mare“ At. Marian-Marienescu: Colinde, Pesta 1859, pg. 29). Isus tot plânge și arată mamei sale trei orașe jidovești, în cari îi pregătesc crucea de brad, cuiele de fier și cununa de spini (Birlea, pg. 89).

2. Din **copilăria lui Isus** colinda cântă puțin și până la botezul lui mitul și legenda nu desvălește nimica limpede, doar numai fuga în Egipt a sfintei familii și Isus la 12 ani; faptul cel dintâiu însă îmbrăcat mai mult în lumina Evangheliei. — La întâmplarea cu căutarea lui Isus, când a fost în Ierusalim, în etate de 12 ani, colinda mai adaugă legendar și următoarele:

Preacurata întreabă pe Ioan de fiul său:

— De voiu spune, ce-mi vei da?

— Ce vei cere-i căpăta!

Tu să fii nănașul lui,

în ziua botezului.

Ioan îi spune, că e în Ierusalim, sub un pom de rosmarin șede-n scaun de argint, și la masă aurită, tot cu flori de măr chitită, și pe masă-i vin curat și grâu roș, secerat (Marienescu, p. 18).

Altă dată întreabă nește „fete de Evrei“.

Aceste, după semnalmentele date de Maica Domnului, spun că

l-am văzut 'n Rusalim,

bătrânii i-se'nchin (Marienescu, 42).

Ce privește aceste semnalmente, ele sunt număroase în colindele noastre religioase. Iată câteva din ele:

Pe fața Fiului

scrisă-i raza soarelui,

și pe fruntea-i luna plină,

luna plină cu lumină;

iar pe a lui umerei

strălucesc luceferei (Birlea, pg. 92).

Și

Raza soarelui

e pe fața lui;

luna ceriului

pe umărul lui;

focul ceriului

în mâinile lui;

tunetul de vară

fulgerul de sară (Marienescu pg. 43).

Ori cu reminiscență din Miorița:

Fățișoara lui

spuma laptelui;

ochișorii lui

două mure negre (Al. Ciura Colinde,

Blaj, 1902, pg. 17.)

3. **Botezul Domnului**, după nașterea lui, este al doilea moment, asupra căruia colindele noastre se opresc mai mult. Predominând fondul evanghelic, coloritul legendar aici e următorul:

Maica sfântă întreabă pe sfinți, cine-i va boteza fiul. Aceștia răspund: Ioan îl va boteza la celalalt an

în râul Iordan (Marienescu, 33).

Doi, în altă colindă trei, ingeri prind veste de nașterea lui Isus, vin și cer dela Maica Domnului să-l boteze și încreștineze. Il botează la râul Iordan, unde

în lapte l'or scaldat,

în vin l'or botezat,

Isus nume i-or pus,

Isus Hristos din cer

car' să stăpânească

ceriul și pământul

și pe noi de-arândul (Ciura, pg. 8).

După alte colinde, Maica sfântă trimite după „Ion Sânt Ion“ să-i boteze fiul „în Bobotează“ și să-l scalde în Iordan. Ioan „la cartea în brațe“, iar

în mâna stângă crucea-ș duce

în dreapta busuioc (Ciura, pg. 31).

Incalecă pe un murg, care aruncă foc din gură și cu scut pe el (Marienescu pg. 17). Pe cale se întâlnește cu vânătorii lui Pilat. Schimbat în „pui de libicioară“ (Alexiu Viciu, Colinde din Ardeal, București 1912, pg. 56), în leu, zmeu sau „altă dihanie“, (Viciu, pg. 58.); în urmă în

„cerbuțiu stretinior

și la păr cam surișor;

sus la coarne șicluit

la copită argintit (Marienescu, pg. 27).

Ioan urmărit, cât p'aci era să fie împușcat, dacă nu spunea cine-i.

Ioan scaldă pe Isus în trei râuri:

unul de vin,

altul de mir

și altul de apă limpejoară (G. Dem.

Teodorescu: Poesii populare române, București, 1885 pg. 18); și într'unul de lapte. Viciu, pg. 58). Apoi dacă-l botează,

în mari legi că mi-l băgară:

în legea lui Dumnezeu

să crească de fiu său (Viciu, pg. 54).

Maica Domnului trimite pe sf. Duminecă la râul Iordanului să-i aducă „frumosul dar“ ca să boteze și cunune (?) pe Isus. Sf. Duminecă află darul

„trei flori ca și trei viori,

ce lucesc ca și nește zori“ (Marie-

nescu, pg. 36).

Maica Domnului dă însă îndărăpt darul sf. Dumineci:

Darul tău a întârziat,

că pe fiu l-am botezat

ca pe-un Dumnezeu și Domn

cu nănașul sânt Ion,

ține darul pentru tine,

căci și ție-îț stă bine (Marienescu, 36).

După altă colindă: Isus ia în mâna stângă crucea, în dreapta „șuștariul de botez“, făgă-

duit de Maică-sa, și se botează (*Viciu*, pg. 54).

Dumnezeu, la botez, dăruiește lui Isus: toiaș de argint ca să stăpânească ceriul și pământul, marea cu adâncul mai vărtos norodul (*Teodorescu*, pg. 18).

Preot Gavril Bichigean.

Iarăși chestia calendarului în Basarabia. Nici până azi, introducerea noului calendar nu este în Basarabia o realitate. O bună parte a preoților ortodoxiei de acolo, nemulțumiți, se pare, cu situația materială în care au ajuns, lucrează și azi — aproape deschis și pe față — pentru interesele rusești, îndemnând populația rurală să nu accepte noul calendar.

Pentru a se pune capăt acestei anarhii, care în aceeași vreme este și o mare rușine pe față, s'a pornit în timpul din urmă o nouă mișcare mai însemnată, menită a impune tuturor respectul convenit hotărârilor luate. O circulară a ministerului instrucțiunii către toate școlile din Basarabia a introdus o întreagă serie de măsuri, cari, dacă vor fi urmate, vor contribui desigur în mare măsură la eliminarea acestui ferment de continuă agitație din viața Basarabiei noastre.

Alături de această mișcare, a intrat apoi în joc și autoritatea bisericească a arhiepiscopului Gurie, care a luat, în sfârșit, măsuri, de pe urma cărora răul poate să înceteze. O circulară trimisă tuturor preoților la pune anume în vedere, *pentru ultima dată*, ca „orice abateri dela îndeplinirea dispozițiilor sf. Sinod și ale chiriarhului în privința aplicării calendarului îndreptat, va avea drept consecință *imediată îndepărtare a respectivilor preoți* din postul de paroh și înlocuirea cu altă persoană, fără nici o cercetare“.

Să așteptăm acum rezultatele acestor intervenții.

Conferența dlui Al. Vaida asupra mișcării memorandiste. Dumineca trecută, în 19 Decembrie c. d. Al. Vaida-Voevod a ținut la Cluj, în cadrele grupării tineretului universitar „Chiemarea“, o conferință asupra procesului memorandist dela 1894, care a strâns toată lumea românească din Cluj în jurul ilustrului conferențiar.

Măruntelile mizerii ale vieții politice, cari într'un chip absolut inexplicabil trec — cum a fost și cazul acesta — peste orice considerente, au făcut ca d. Vaida, întâiul primministru al României întregite, să nu poată vorbi nici în sala Redutei, unde s'a desbătut procesul, nici la Teatrul național, nici la județ, ci... numai într'o sală de cinematograf. Dar dragostea și însuflețirea cu care a fost ascultat și ovaționat, au răsplătit din belșug toate aceste șicane, desaprobate și înfierate de toată lumea cu bun simț.

Serbarea aceasta românească a Clujului a câștigat foarte mult prin prezenta alor trei memorandiști, rămași în viață: dd. Iuliu Corioan, D. Comșa și Dr. T. Mihali, cari au fost încunjuțați de publicul asistent cu adevărată pietate.

Din prilejul acesta, d. general I. Anastasiu a cerut primăriei din Cluj, ca în sala „Reduta“ să se așeze, cât mai fără întârziere și cu o deosebită solemnitate, o frumoasă tablă comemorativă de următorul cuprins:

„Aci, în anul 1894, au fost judecați și osândiți pentru dreptate, adevăr și iubire de neam: dr. I. Rațiu, dr. V. Lucaciu, Gh. Pop de Băsești, dr. Th. Mihali, D. Comșa, dr. P. Barcianu, Sept. Albini, Cristea, I. Coroianu, P. Barbu, dr. G. Tripon, Aurel Suci, Velici, R. Patița, Basilu Rațiu, Gh. Domide, I. Munteanu,

Dionisie Romanu și Ion Duma, fiind *apărați în mod demn de dânsii de către*: dr. Amos Frâncu, dr. Aurel Isac, dr. Miloș Stefanovici, dr. Aurel Mureșan, Matei Dula, dr. St. Popu, Ion Crișan, dr. Augustin Bunea, dr. Emil Gavrilă, dr. Valer Braniste, I. Roșu, dr. St. Petrovici, Stefan Faynor, Fr. Hossu Longin, dr. Vasile Hossu, Simeon Damian, dr. G. Ilea, și Coriolan Brediceanu“.

O serbătoare.

— Binecuvântarea bisericii din Oarba. —

S'a binecuvântat, în ziua de 28 Noembrie, una dintre celea mai frumoase biserici în satele noastre, — fără zgomot și alaiu — cum s'a și ridicat fără mult târboiu, în parohia Oarba-de-Mureș, tractul Luduș.

Azi, când mizeriile sufletești ieșite ca bucuriile după războiu, bântuie țara în lung și larg — când și porțile bisericii noastre sunt dăngănite de spiritul încăpăținării și dârjeniei, — a zidi și a binecuvânta biserica din Oarba, înseamnă multă viață în parohia noastră de acolo. Parohie mixtă, în coastă cu frații binevoitori ortodocși, numără 350 suflete; dar credința vie a păstorului Petru Bălaș, sădită cu muncă apostolică în sufletele oștelor, vreme de 21 ani, și-au arătat roadele: Nu le-au trebuit mila și ajutorul altor credincioși; nu a fost lipsă de brațul administrației pentru a încasa repartiție, cu glasul părintesc și sfatul cu minte, s'a întrecut acest popor, nu numai să-și zidească casa Domnului, dar să o și provadă cu bănci și cu podoabe de mult gust; neuitând nici de înlocuirea clopotului dus de urgia războiului.

Rar atâta bucurie pe fața unui preot și în ochii unor credincioși. Munca apostolică, încoronată cu stințirea bisericii, a coincis cu reînnoirea marelui Păstor *»la a doua viață«*, un semn și acesta, că Dumnezeu a primit cu drag jertfele aduse.

După roade veți cunoaște pomul: Jertfele aduse de o mână de oameni, în actuala criză, dela 2—14.000 Lei de familie, și aduse de bunăvoie, sunt semnele externe ale credinței, roadele pomului bun — în asemănare cu multe parohii unde suflă vântul pustiirii, și — păstorul se plânge de îndărătnicia poporului.

Să mă ierte păr. protopop Enea P. Bota de indiscreția ce o fac. Niciodată nu l-am văzut servind cu atâta bucurie, și privirile-i, pline de bunătate, nu și le putea lua de pe cel mai drag preot ce-l are, tată la 10 copii, dar ținând mai pe sus Crucea decât plugul — simbolul gândurilor materiale.

Și de-abunăseamă, *»Ochiul Consistorului«* a împărțit aceste roade extraordinare ale vieții creștinești, spre bucuria Celor în drept, și spre mângâierea marelui Păstor, că între zburciunile corabiei bisericii noastre, se arată atât de intensiv viața: *»ca viața să aibă, și mai multă să aibă«*, adaugând aici, că la misiunile ținute la Rusalii, în legătură cu anul sfânt, în această parohie nu a rămas necuminecat suflet, dela 7 ani în sus.

Dragi credincioși din Oarba, fie ca bucuria voastră să fie un început pe scara vieții duhovnicești mai intense, fie ca noua biserică, roada sudorilor voastre, să fie izvor de mângâieri pentru păstorul vostru și izvor de multe daruri supranaturale pentru el și pentru noi.

Pr. Ion Belu.

Cultura română și ortodoxia. Sub titlul acesta se publică, în Nr. 194 al revistei „*Ideea europeană*“ un lung și prețios articol datorit dlui *Mircea Florian*, care se ocupă de cele trei forme principale ale creștinismului: Catolicismul, protestantismul și ortodoxia.

Plecând dela observația, că structura cul-

turii moderne e în corelație cu religia, d. Florian cercetează cari au fost atitudinile luate de cele trei forme creștine în fața lui Dumnezeu și a omului. Creștinismul primitiv a fost subiectivist și negativist. Ca să viețuiască însă, a trebuit să se adapteze realităților exterioare: „A pactizat cu realitatea lumească“. Iar forma creștinismului, care s'a organizat cel mai deplin pe temeiul valorilor „lumești“ sociale — a fost catolicismul. Și protestantismul „a ajustat exigențele divine la realitățile pământești“; preferința sa, însă, se îndreaptă spre latura individuală.

Dimpotrivă, ortodoxia neagă sau ignorează omul în carne și oase. „Numai divinul din om prețuiește în mod absolut. Lumea e un vis urât, de care trebuie să ne scuturăm cât mai de grabă“. De unde, o desinteresare de viața reală, individuală și colectivă. Pentru că trebuie totuși să se adapteze celor reale — ortodoxia și-a făurit acel prea cunoscut „formalism“. Formalismul a făcut posibilă păstrarea tradiției, a credinței pure. De aici imobilitatea ortodoxiei, de aici caracterele mistice bizantine: respectarea formelor bisericești și lipsa conflictelor, a luptelor lăuntrice.

De aici și rezistența ortodoxiei în fața clasicismului elen și antagonismul dintre ortodoxie și cultura modernă. Cultura modernă se străduiește tocmai să găsească un echilibru între Omul material și cel spiritual. Ceiace ortodoxia refuză cu îndârjire. Pentru că se încăpăținează în accentuarea exagerată a tezei, că „împărăția ei nu e din lumea aceasta“.

Nici o țară ortodoxă n'a avut inițiativa în promovarea culturii moderne. Popoarele ortodoxe pot asimila prin imitație, dar această imitație nu duce la o nouă producție. La lumina acestor adevăruri, cultura românească își găsește întrucâtva o explicație.

Știri mărunte.

Personale. P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe păr. *Iosif Nemeș* din Coruia — trecut în disponibilitate — protopop onorar, pe păr. *Augustin Fărcașiu* adm. local la Toltiu, pe păr. *Vasile Câmpeanu* adm. local la Coruia, pe păr. *Ilie Petri* administrator local la Marea, pe păr. *Emil Vasian* adm. local la Valea lungă, iar pe păr. *Melentie Sigartou* administrator local la Ambriciu.

— P. Ven. Ordinariat de Lugoj a numit pe păr. *Antoniu Fărcaș* paroh la Tuștea, pe păr. *Septimiu Câmpean* paroh la Bârcea mare, pe păr. *Pavel Drăgan* adm. parohial la Lighet, iar pe păr. *Sebastian Bănășan* adm. parohial la Vaideiu.

Rugăciuni pentru M. S. Regole. Boala M. Sale Regelui merge spre bine. Operațiile ce i-s-au făcut l-au pus în situația de a se putea alimenta și faptul acesta l-a refăcut în mare măsură organismul slăbit înainte. Medicii curanții nici nu mai dau buletinele medicale, dar cu toate acestea starea M. Sale este destul de îngrijorătoare. De aceea autoritățile bisericești a tuturor confesiunilor au dispus rugăciuni pentru sănătatea deplină a Marelui Bolnav și aceste rugăciuni vor ajuta, sperăm, ca M. Sa să se poată reface cât mai deplin.

Concurse. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan publică, cu terminul de 31 Ianuarie, concurs la parohiile *Cetatea de baltă* (prot. Diciosânmărtin), *Iacobeni* (prot. Cojocna) și *Lechinioara* (prot. Pogăceaua).

Comisii regionale pentru instalarea posturilor radiofonice. Deși poate nu cu aceeaș alacritate ca la începutul mișcării, lumea continuă a se agita pe chestia instalațiilor radiofonice, căutând să ajungă, în cercuri tot mai

largi, la gustarea bucuriilor ce le oferă această cucerire modernă. A trebuit deci să se vină cu o simplificare a formalităților pentru obținerea autorizațiilor de funcționare, desconggestionându-se lucrările comisiei centrale dela București. De-acum acordarea acestor autorizații s'a dat în grija unor comisii regionale, zece la număr (pentru Ardeal: Cluj, Timișoara și Brașov), la cari se va face și verificarea aparatelor. Pe temeiul avizului dat de aceste comisii, compuse din delegații poștei, siguranței, armatei și jandarmeriei, comisiunea centrală din București va lua pur și simplu act de înființarea noilor posturi radfonice. — Județul nostru Târnava-mică este împărțit la regionala Cluj.

„**Pax romana**” la Cluj. Din Cluj se anunță, ca pe la începutul lui Decembrie c. tinerimea universitară, aparținătoare bisericii noastre, s'a întrunit acolo, sub prezidiul dlui prof. Borza, spre a discuta ideea înființării unei asociații religioase și naționale a tinerimei universitare, care să fie apoi afiliată Asociației generale a studenților catolici, cunoscută sub numele de „Pax romana”. Ideea a fost primită, cu însuflețire și sunt bune nădejdi pentru înfăptuirea ei.

Pentru pompierii capitalei. Incendiul dela palatul regal a început să trezească lumea la realitate și o mare mișcare s'a pornit în capitală pentru reorganizarea corpului de pompieri. La propunerea fostului ministru Ion Cămărășescu, soluțiile s'au oprit deocamdată la aranjarea unei mari loterii cetățenești, având un singur loz de 1 milion Lei, care se va trage negreșit la 1 Ianuarie 1927. Insuflețirea pentru această loterie este din cele mai mari: Oficiul de hârtie s'a oferit să procure toată hârtia necesară imprimării biletelor, cari vor fi à câte 100 Lei; o mare tipografie din capitală tipărește biletele, iar altele tipăresc afișele de reclamă; S. T. B-ul face gratuit afișagiul în vagoanele societății, ziarele fac propagandă, și întregi echipe de cetățeni au început destacarea biletelor. — Cu așa aparat, în plus cu mirajul câștigului de 1 milion, nu e mirare, dacă în timpul scurt ce mai e până la tragere, toate biletele reprezentând câteva zeci de milioane vor fi vandute și pompierii capitalei vor putea să-și refacă utilajul aproape inexistent.

Locale. Vineria viitoare, în sara de Sân-Văsi, se va aranja din partea „Casinei române obişnuitul revelion”, care promite o seară plăcută tuturor oamenilor de bine ai Blajului. Programul amănunțit și ora la care va fi începutul, se va anunța la timp potrivit.

— A doua zi de Crăciun, Duminecă în 26 Decembrie c., se va aranja din partea Reuniunii meseriașilor și comercianților din loc o *petrecere românească* în sala cea mare a otelului „Univers”. Începutul la ora 9 seara.

Marconi despre televiziune. Într'un interviu acordat presei din Londra, marele inventator Marconi a spus, că în cursul unui sfert de secol, serviciile de telegrafie fără fir, de transmisiune și recepțiune, vor fi realizat aceleași mari progrese în alte direcțiuni, după cum de acum 23 de ani telegrafia a fost completată prin serviciile de telegrafie fără fir. Posibilitățile de cercetare sunt acum mult superioare celor de care s'au servit la origina telegrafiei. D. Marconi speră, că într'un viitor apropiat televiziunea, sau vederea dela distanță, încă să devie o realitate.

După loteria dela Cluj. Reuniunea „Sfânta Maria” a femeilor Române greco-catolice din Cluj, încheind socotelile tragerii loteriei, ce a avut loc la 15 Noembrie 1920 în favorul bisericii Calvaria din Cluj, constată cu satisfacție, că venitul curat realizat prin tragere, se urcă la suma frumoasă de 450.000 lei. — Reuniunea își ține de o datorie sfântă, de a aduce pe a-

ceastă cale mulțumirile sale tuturor acelor reuniuni, organizații, societăți și particulari, cari au contribuit la realizarea acestui scop prin vînderea biletelor de loterie. În special i-se aduc mulțumiri Dlui Perry-Poruțiu, pentru interesul mare ce l-a purtat Reuniunii, în vederea realizării unui cât mai mare venit, făcând o reclamă intensă și vânzând un mare stoc de bilete de loterie.

† **Susana Stanciu n. Limbeau**, văduvă de preot și mama pâr. Virgil Stanciu din Doștat (arhidieceză), s'a stins la 7 Decembrie c. în anul 80 al vieții sale — Odihnească în pace!

† **Anica Mihu n. Brătou**, soția secretarului cercual din Bucurdea grănoasă, s'a stins la 19 Decembrie c. în etate de abia 39 ani. — Fie-i partea cu dreptii!

Cărți & Reviste.

SABIN G. TRUȚIA: Dureri și bucurii. Roman religios. Cartea I. Huedin. 1926. Prețul 20 Lei.

În felul, care poate fi cunoscut și din bucata publicată în acest număr, autorul publică în această broșură începutul unui roman religios, plănuit în 4 cărți de mărimea acesteia, care va fi prima încercare de această natură în literatura română. Cunoscând aptitudinile literare ale dlui Truția, un vrednic preot al bisericii noastre, îndemnăm pe toți cititorii să sprijinească bunele intenții ale autorului.

IOAN BOROȘ: Unirea românilor din Lugoj. Istoricul parohiei în anii 1836—1860. Lugoj. 1926. Prețul 30 Lei.

Harnicul și neobositul cercetător al trecutului bisericii noastre, care este pâr. arhiepiscopul Boroș dela Lugoj, ne dă în această monografie o deosebit de prețioasă contribuție la cunoașterea acestui trecut. Eparhia unită a pârfitor bănățene s'a consolidat, în chip frumos, în jurul parohiei sale centrale și de aceea o cunoaștere a sbuciumărilor prin cari a trecut, în primul sfert de veac al existenței sale, această parohie, aruncă o vie lumină asupra istoriei întregii eparhii. Și lumina aceasta este din cele mai bogate, fiindcă se desprinde din nenumărate acte și documente, utilizate cu dibăcia omului de știință și de inimă, care nu pentru întâia dată încearcă o descifrare a lor. — O recomandăm deci cu toată căldura și suntem siguri, că nime nu va regreta cei 30 de Lei, pe cari îi va fi dat pentru cartea pâr. Boroș.

C. SANDU ALDEA: Două neamuri. Roman. Ediția IV. ilustrată. („Cartea Românească”). București. 1926. Prețul 80 Lei.

O nouă ediție a acestei cărți, închinată dlui N. Iorga, din cuprinsul căreia respiră, în aerul curat dela țară, o mare dragoste față de rosturile noastre bătrânești, este, credem, o adevărată binefacere, mai ales în împrejurările actuale, când neamul „Livarizilor” de toate categoriile, cearcă să pună ei stăpânire pe toate bunătățile țării. Ilustrațiile, într'o astfel de carte, nu ni-se par potrivite, fiindcă — mai ales așa cum sunt executate —, au aerul de-a o pune în șirul produselor literaturii populare. Ce nu este cazul.

CALENDARUL DELA BLAJ pe 1927. Editura „Unirea Poporului”. Anul IV. Blaj. 1926. Prețul 35 Lei.

Cu aceeași copertă simpatică, înfățișând catedrala, simbolul tuturor aspirațiilor Blajului nostru, calendarul de pe 1927 se prezintă și în ce privește cuprinsul ca un produs vrednic de numele ce-l poartă. Afară de Șematismul atât de prețios, care ne orientează asupra situației personale din întreagă provincia bisericească, el are și în bogata „Cronica anului”, precum în alte articole aparte, multe și interesante date privitoare la viața bisericii noastre și a catolicismului peste tot. Alte articole, semnate ep. Nicolescu, A. Melin, Dr. I. Bălan, N. Lupu, Dr. N. Brinzeu, I. Maior, G. Todica și alții ne dau apoi învățături, povești și distracții plăcute, cari fac din acest calendar o carte de cel mai mare folos. — O ediție mai mică a acestui calendar, întocmită anume pentru poporul de rând, se vinde cu prețul de numai 20 Lei. — Le recomandăm pe amândouă cu toată căldura.

GAVRIL BICHIGEAN: I. Sărbătorile băbești. II. Cărți acre (Bibl. „Mântuește-ți sufletul” Nr. 10—11 și Nr. 12—15). Lugoj. 1926. Prețul 8 și 10 Lei.

Autorul acestor broșuri, care a ținut să contribuie și la acest număr de Crăciun al gazetei noastre, ne dă în ele sfaturi cum și pentru ce trebuie „să ne ferim de a

prăznuiri sărbători nealese și nelegate” și de ce trebuie să încunjurăm „hrana cea otrăvitoare de suflete” a cărților rele. Sunt lucruri, cari merită cea mai largă răspândire, pentru a curma multele suprstații ale poporului nostru.

LUCREȚIA PETRESCU: Anuța. Comedie în 4 acte. Editura „Cartea Românească”. București. 1926. Prețul 30 Lei.

Fata unei demimordene din București, care — pentru a-și putea urma înainte traiul ușor — a dat-o, spre a fi crescută, la țară, ajunge în sfârșit totuși în societatea „mamei” sale. Dar sufletul ei curat dela sate, unde a început să iubească pe învățătorul Costea, nu poate fi stricat nici în mijlocul acestei societăți perverse și Anuța sfârșește prin a deveni soția iubitului său. Că unde este aici comedia, nu știm, dar cu toate acestea lucrarea a fost premiată de „Teatrul Național”.

I. SIMIONESCU: Calendarul gospodarului pe anul mântuirii 1927. Anul VII. Editura „Cartea Românească”. București. 1926. Prețul 25 Lei.

Această veche și bună cunoștință, îngrijită de un mare iubitor al culturii și propășirii neamului, ne dă și anul acesta învățături, sfaturi și îndemnuri deosebit de prețioase pentru întreaga gospodăria satelor noastre. Împărțite după luni, aceste lecturi au și avantajul de-a fi date la timpul, când îndemnul lor poate fi trecut numai decât în realitatea vieții. Indrumările continuate la minunatele broșuri cunoscute sub titlul „Cunoștințe folositoare”, pun și acest calendar alături de acele lucrări, cari constituiesc o atât de vrednică operă națională.

LEUROPA ORIENTALE. Revista lunară a Institutului pentru Europa orientală. An. VI. Nr. 10—11 (Oct.—Noembrie). Roma. Prețul 6 lire.

În fruntea acestui număr al simpaticei reviste române, care aproape număr de număr are studii și informații referitoare și la viața românească, redacția anunță moartea prețuitului ei colaborator, care a fost Aurelio Palmieri, un mare prieten al neamului nostru. Urmează apoi 10 pagini, cu petite, în cari se înregistrează, cu multă pietate, operele și articolele acestui neobosit muncitor pentru biserica Domnului, care se stinge, la o vârstă de abia 56 ani, în regretele unanime ale tuturor, cari i-au cunoscut activitatea cu adevărat prodigioasă.

INFRAȚIREA ROMÂNEASCĂ. Organ al „Ligii apărării naționale creștine”. An. III. Nr. 4 (15 Decembrie). Apare de 2 ori la lună. Cluj (str. Bob 7). Prețul 12 Lei.

În legătură cu scrisul din acest număr al pâr. Dr. T. Mălaiu, încreștam și acest nou număr al organului LANC, în care cititorii găsesc prețioase contribuții la mișcarea, a cărei deviză este de-a „lovi deopotrivă în străinul parazit și în Românul necinstit și înstrăinat”.

CULTURA CREȘTINĂ An. XV. Nr. 11 (Noembrie). Abonamentul 160 Lei pe an. Blaj.

Acest ultim număr al publicației noastre blăjene are articole semnate: Dr. V. Macaveiu, I. Gârleanu, I. Crișan, D. Neda, Dr. I. Coltor, Arion M. Popa, Dr. N. Brinzeu și alții. — Scrisul ei continuă a fi pagini de adevărată cultură creștinească, puse în serviciul sfintei noastre biserici.

Telefonul „Unirii”

Din prilejul sfințelor sărbători ale Nașterii Domnului, urăm tuturor cititorilor și prietenilor, „Unirii”: **SĂRBĂTORI FERICITE!**

„Telegraful Român”. Sibiu. Bucuroși, că prin ultimul articol am putut intra, în sfârșit și în voile Dvoastră, ținem totuși să Vă aducem aminte, că „Unirea” n'a simțit un sigur moment „muștrările de conștiință”, pe cari i-le ascietii. Iar scrisul dlui Albinus, de parte de-a fi fost o lecție răboinicilor din jurul Unirii, a venit să confirme, odată mai mult, că nu aceasta e calea, pe care se pot salvargarda *la noi* interesele bisericii noastre. — Iar cât pentru d. Isaia Tolan, Vă rugăm să cunoașteți, că dsa nu numai că nu este „un absolut al teologiei uniților din Blaj” — cum spuneti, fără nici un temei —, dar nici măcar pe liceu n'a fost o singură clipă elev al Blajului nostru. Ca să se știe.

„Legea românească. Oradea. Oricât Vi-s'ar părea de primejdios, catolicismul este totuși — probabil și după părerile Dv. — mult mai aproape de ortodoxie, decât calvinismul episcopului Baltazar dela ... Debrețin, încât poate tot n'ar trebui să dați o atenție atât de exagerată cuvintelor pe cari le debitează acesta la adresa bisericii romane. Și apoi, *din fapte*, iar nu din cuvintele cutărui episcop calvin, se poate cunoaște, dacă catolicismul este, ori nu, „în toate țările și la toate popoarele — cum spuneti — o primejdie și religioasă-morală și națională”.

B. Aiud. Urcându-se tariful poștal la de 5 ori celui dela începutul anului trecut și trebuind să plătim pe viitor pentru 1 număr câte 25 bani, în loc de 5 bani, mai sporindu-se apoi considerabil și cheltuielile de tipar și hârtie, va trebui să urcăm și noi puțin abonamente. Ea nu va trece însă la nici un caz suma de 20 Lei, pe an.

M. Sibiu. Noul cuvânt și ideea ce se leagă de el al »oculte unite«, n'a putut ieși decât din mintea cuiva, care știind ce este și cum lucrează ceealaltă »ocultă« nu-și poate incipui, că biserica noastră nu și-ar avea și ea organizarea menită să lucreze pe ascuns și în taină. Știți vorba ceea: Wie der Schelm ist, so denkt er!

A. Șarmașul mare. O revistă franceză, care sperăm să vă satisfacă pe deplin este: »La Vie catholique«, abonamentul căreia a fost pe anul în curs abia 55 de franci, deși apare săptămânal în câte 8 și 12 pagini. Adresa este aceasta: Paris, Rue Garancière 3. — Cele referitoare la »C. C.« le-am transpus acolo.

N. Lugoj. Noi știm, că Man hu? al Iudeilor a fost vestita »mannă«, care i-a hrănit, timp atât de lung, în pustie. Dar asta nu înseamnă, că »am ști« și noi ce înseamnă o astfel de »mannă« din zilele noastre.

Iezuiți. Cernăuți. Pe anul curent a fost restanță numai de 90 Lei. Astfel din suma trimisă, 210 Lei s'au contat în abonamentul anului viitor.

Dr. P. Arad. Din suma trimisă s'a achitat abonamentul până la finea anului curent și a mai rămas un bon de 125 Lei pe anul 1927.

C. Prislop. Pe anul curent fiind abonamentul achitat, întreagă suma trimisă a trecut în abonamentul anului viitor.

Oficiul parohial. Curtișul mare. Am primit suma de Lei 293. Achitat până la finea anului curent.

R. Matei. Din suma de 500 Lei, în abonamentul anului viitor au trecut 90 Lei.

Dr. M. Gherla. Primit 580 Lei. Achitat până la 31 Decembrie 1926.

Oficiul parohial. Pocola. Confirmăm primirea sumei de lei 180.

Oficiul parohial. Șeitin. Chităm primirea sumei de Lei 180.

T. Sighișoara. Am primit 180 Lei. Adresa am corectat-o.

Dr. P. Arad. Am primit cu mulțumită suma de Lei 400.

Oficiul parohial. Silha. Am primit suma de Lei 180.

S. Ramna. Confirmăm primirea sumei de 180 Lei.

M. Lona. Aranjat până la finea anului curent.

Publicație de licitație.

Pentru exarândarea vămii podului din orașul Blaj se va ține licitație în Blaj la 31 Decembrie 1926, orele 11 a. m. în biroul subsemnatului.

Prețul de strigare este 100,000 Lei.

Prima rată a aranzii se va plăti în ziua de 1 Ianuarie 1927.

Condițiunile de licitație precum și tariful de vamă se pot vedea din ziua de 24 Decembrie a. c. începând, tot în biroul subsemnatului în orele oficioase.

Blaj, la 17 Decembrie 1926.

Dr. ZAHARIA BOILA

(180) 1-1

advocat arhidiecezan.

NOVOTNY

TIMISOARA

Cele mai prețioase cadouri pentru CRĂCIUN „MELODION“ PIAN sau PIANINO, Gramafon,

cari se pot procura în calitatea cea mai fină, cu prețuri ieftine la firma

I. TRISKA CLUJ Str. Șaguna 14 Telefon 3-19.

2-2 (222)

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de mehanic la Uzinele electrice ale fundațiunii Aug. Laday dela Petrisat de lângă Blaj se publică concurs cu termenul de 1 Ianuarie 1927.

Concurenții la acest post își vor înainta cererile provăzute cu extras de botez, certificat de calificare și de serviciu. — Retribuție: Locuință în natură, încălzit, luminat și lunar 3500 Lei bani.

Blaj, 12 Decembrie 1926.

Dr. Ambrosiu Cheșianu

administrator capitar.

223 2-2

Atragem atențiunea veneratului Cler asupra societății

„BELGO-ROMANA“

cel mai solid institut de asigurări și reasigurări în România. **Asigurări contra focului**, cu cel mai redus tarif (în afară de cartel). În relațiune contractuală cu Episcopia Lugojului. Din premiul asigurațiilor în parohie 10% spre scopurile parohiei (în dieceza Lugojului, fondului diecezan). **Asigurări pe viață**, tipurile cele mai avantajoase și moderne!

DIRECȚIUNEA GENERALĂ: București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ: Timișoara, Bul. Regina Maria No. 6.

(67) 22 - 24

Turnătorie de clopote și metal

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU Str. Gării 15.

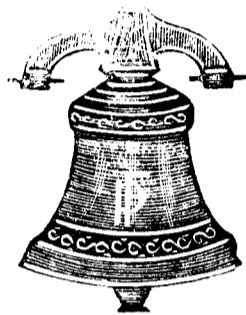
Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 16-52

Atențiune

Fabrică românească de clopote din cel mai bun material
Turnătorie de fier și metal

23-2 (120)

Primește orice comande pentru turnat după model sau după obiecte, piese de motoare, mori, mașini etc. până la 2000 kgr. greutate bucata.

Cumpără tucii vechi și aramă veche în orice cantitate.

VASILE HOZA

SIBIU Str. Lunga 34.

De vânzare

O casă cu 2 odăi, bucătărie, pivniță, grajd, șură, și grădină, aproape de gară.

(229) 3 3.

Informații la

DI Cornel Pascu

secretar, Blaj.

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: **Zefire, Delenuri, Satinuri, Bașmale** etc., precum și odăjdii bisericesti: **Yestiminte și Prapori** din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi **Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori** cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

(97) 45-52

RECLAMA

∴ este sufletul comerțului ∴